

číslo 2

ročník 2018



# Právo a bezpečnost



**OBSAH**  
*PRÁVO A BEZPEČNOST, ČÍSLO 2, ROČNÍK 2018*

|  |    |
|--|----|
| Zdeněk Koudelka<br>Editorial: Odpovědnost za vládní zprávy   | 4  |
| <i>Miloslav Kala</i><br>Tucet důvodů, proč stát nebyl v roce 2017 řádným hospodářem  | 6  |
| <i>Renata Vesecká</i><br>K návrhu Nejvyššího státního zastupitelství na zrušení stížnosti proti zahájení<br>trestního stíhání (sdělení obvinění)           | 14 |
| <i>Zdeněk Koudelka</i><br>Co je cizí majetek?  | 20 |
| <i>Petr Kolman</i><br>Zadávání veřejných zakázek – poučení ze zjištění Úřadu pro ochranu hospodářské<br>soutěže a Nejvyššího kontrolního úřadu za rok 2017 | 26 |
| <i>Aleš Váňa</i><br>Priorita a teritorialita v rozhodování o přiřazení znalce a znaleckého ústavu<br>v trestním řízení                                     | 31 |
| <i>Recenze knihy</i>   | 48 |
| <i>Abstracts</i>   | 51 |

## EDITORIAL

### ODPOVĚDNOST ZA VLÁDNÍ ZPRÁVY

Ministerstva a vládní orgány vydávají různé zprávy tvářící se jako odborné a profesionálně zpracované. Většinou je tvoří úředníci bez zkušeností z praxe i teoretického působení v akademické sféře. Tyto zprávy mohou být využity v politickém či konkurenčním hospodářském boji. I když zprávy nestanoví povinnosti, mohou mít vážné dopady. Protože jsou tvořeny při činnosti státních orgánů, odpovídá stát za škodu, pokud ji způsobí jejich obsah. Stát má špatné zkušenosti s odpovědností za investici CME do televize Nova, kde musel roku 2003 platit škodu 10,5 miliard Kč, nebo se sporem s firmou Diag Human o dopis ministra zdravotnictví Martina Bojara z roku 1992.

Příkladem může být zpráva o extremismu Ministerstva vnitra, kdy se vede spor, jak v ní má být zmíněna Strana práv občanů, což bude určitě užito v politickém boji proti této straně. Tato strana si to zřejmě nenechá líbit a bude uplatňovat náhradu škody. Jiným příkladem je zpráva o hazardu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Analýza vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání a návrh řešení z Úřadu vlády. Herní průmysl je legálním podnikáním. Obdobným podnikáním je výroba alkoholických nápojů nebo výroba zbraní. Člověk je takový, jaký je. Někdo si rád zahraje, někdo se rád napije.

Ve vládních materiálech o herním průmyslu je zmíněno jméno senátora Ivo Valenty. To, že je vlastnický spojen se skupinou SYNOT, je obecně známo. Ivo Valenta je kritikem politiky premiéra Andreje Babiše. Vystupuje proti vládě a její politice vůči malým a středním podnikatelům. Pakliže vládní zpráva o herním průmyslu zmíní jméno Ivo Valenty jako jediné z mnoha jiných v této oblasti, je evidentní, že vládní úředníci jednají ve snaze líbit se premiérovi tím, že dají do negativních souvislostí jméno jeho politického odpůrce.

Chce-li stát něco regulovat, má to činit formou právního předpisu, který je přijímán v řádném normotvorném procesu. Ne psát úřednické zprávy. Tyto zprávy neprocházejí veřejným připomínkovým řízením a jsou tak nedůvěryhodné.

Navíc mohou vést k odpovědnosti státu. Škodu by stát, pokud ji bude muset uhradit, měl vymáhat po konkrétních úřednících, aby si uvědomili, že s mocí je spojena i odpovědnost. Jestli chce vláda bojovat se svými odpůrci, má tak činit v rámci řádného politického boje ve volební soutěži a nepoužívat k tomu všelijaké vládní zprávy, které jsou jen pokračováním vládní politiky jinými prostředky.

*Zdeněk Koudelka*  
*Předseda redakční rady*



# TUCET DŮVODŮ, PROČ STÁT NEBYL V ROCE 2017 ŘÁDNÝM HOSPODÁŘEM

*Ing. Miloslav Kala \**

## ABSTRAKT

Autor v článku shrnuje, z jakých důvodů došel k názoru, že stát se v roce 2017 nechoval jako řádný hospodář a že veřejný sektor je brzdou rozvoje společnosti. Tento svůj názor ilustruje na zjištěních, která opírá o fakta z Výroční zprávy Nejvyššího kontrolního úřadu za rok 2017. Především konstatuje, že některé funkce státu jsou zablokované, což mu znemožňuje rychlý a účinný zásah proti těm, kteří jej zneužívají. Nízkou efektivitu státního aparátu dokladuje zejména na pomalém tempu výstavby dopravní infrastruktury, kdy pouze přípravné práce trvají neúnosně dlouho. Výstavba dálnic je u nás 2x tak delší než v sousedním Polsku, a i když se podařilo snížit cenu výstavby dálnic (měřeno cenou za 1 km), kvalita dálnic je nesrovnatelná v porovnání se sousedním Německem. Nosným tématem článku je taktéž pomalý nástup digitalizace ve veřejné sféře navzdory ambiciózním strategickým prohlášením. Nízká výkonnost státního aparátu je zmiňována i u kritiky čerpání evropských peněz, které se z důvodu neschopnosti přípravy kvalitních projektů plýtvají na nepotřebné záležitosti. V závěru autor vyjadřuje naději, že český občan se v budoucnu dočká malé a efektivní, digitálně provázané fungující státní správy pro 21. století, zatím však ale je nucen se potýkat s nepřehledným a byrokratickým systémem, který mu neslouží.

***Klíčová slova:*** veřejný sektor, řádný hospodář, NKÚ.

## ÚVOD

Minulý rok jsem vystoupil na konferenci „Právo a bezpečnost“, pořádané Vysokou školou Karla Engliš v Brně, s příspěvkem nazvaným „Stát řádným hospodářem? Ne v roce 2017“<sup>1</sup>, kde jsem tehdy lehce s předstihem, neboť konference se konala v listopadu, konstatoval, že stát se v roce 2017 nechoval jako řádný hospodář. Nyní, s patřičným

---

\* Ing. Miloslav Kala – prezident Nejvyššího kontrolního úřadu, miloslav.kala@nku.cz. Článek je upravenou verzí vystoupení prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu v Senátu dne 18. července 2018, ve kterém prezentoval Výroční zprávu NKÚ za rok 2017.

<sup>1</sup> MILOSLAV KALA. Stát řádným hospodářem? Ne v roce 2017. *Právo a bezpečnost* 2/2017, ISSN 2335-5323, s. 8-15. [https://www.vske.cz/data/ke\\_stazeni/pravo\\_a\\_bezpecnost/Pravo\\_a\\_bezpecnost\\_2-2017.pdf](https://www.vske.cz/data/ke_stazeni/pravo_a_bezpecnost/Pravo_a_bezpecnost_2-2017.pdf)

odstupem a s ohledem na vyhodnocení hospodaření státu ve Výroční zprávě Nejvyššího kontrolního úřadu za rok 2017<sup>2</sup>, mohu konstatovat, že jsem měl pravdu. Stát se v roce 2017 nechoval jako řádný hospodář. A zde je několik důvodů, proč si myslím, že tomu tak je.

## **VEŘEJNÝ SEKTOR JAKO BRZDA ROZVOJE SPOLEČNOSTI**

Administrativní náročnost, nízká výkonnost veřejného sektoru a byrokratická aplikace práva. To jsou zásadní problémy, se kterými se veřejný sektor potýká. Bez zásadní reformy aplikace práva tak, aby se občan dočkal účinného, moderního a uživatelsky dostupného státu, bez modernizace soudnictví, bez zrychlení rozhodování a předvídatelnosti rozhodování úřadů nelze změny dosáhnout. Špičkou ledovce je délka soudních řízení a celkově úředních procedur, např. desítky let trvající přípravy výstavby klíčových dálnic. Stát není schopen realizovat výstavbu dopravní infrastruktury, energetických projektů, stimulovat a podporovat dostatečnou nabídku bytů nebo včas vysoutěžít výběr mýtného systému. Česká republika zůstává podle Světového ekonomického fóra v hodnocení konkurenceschopnosti ekonomiky na 31. místě, ale z pohledu výkonnosti veřejného sektoru je Česká republika až na 100 místě ze 137 posuzovaných zemí. Veřejný sektor je v současné době brzdou rozvoje společnosti.

## **NÍZKÉ INVESTICE**

Stát sice dosáhl lepších výsledků v hospodaření státního rozpočtu, ale za cenu velmi nízkých investic. V roce 2017 bylo vyčerpáno z konečného rozpočtu kapitálových výdajů jen 48 %. Rozdíl mezi konečným rozpočtem a skutečností je tedy 90 mld. Kč. Jedná se o nejnižší investice státu za posledních 12 let a investiční podpora státu byla v roce 2017 dokonce nižší, než v letech ekonomické recese.

## **ZABLOKOVANÝ STÁT**

Některé funkce státu jsou zablokovány. Stát pak není schopen účinně a rychle zasáhnout tam, kde je třeba. Zde je vhodné si připomenout, jak „efektivně“ funguje obchod s chudobou v oblasti sociálního bydlení nebo byznys s exekucemi, které mají katastrofální sociální dopady. To vše za pouhého přihlížení státu. V této souvislosti znovu připomínám

---

<sup>2</sup> <https://www.nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2017.pdf>

problematiku délky soudních řízení a platů soudců a jejich navázání na průměrný plat ve veřejném sektoru, čímž byl vytvořen vztah, který je diskriminační, a který způsobuje neoprávněné rozevírání nůžek mezi soudci a zbytkem veřejné správy. Citelné je to zejména u sociálních pracovníků, učitelů a dalších. Pro srovnání se stačí podívat na poměr platu soudců a učitelů v České republice a Německu. Příkladem, jak efektivně zablokovat stát, je proces plánování administrativní přípravy a vlastní realizace výstavby liniových dopravních staveb. Územní příprava, prosazení koridorů a výběr optimální varianty trvá v průměru 13 let. Řada staveb je však připravována mnohem déle. Pro představu příprava výstavby dálnic v Polsku trvá méně než 5 roků. V letech 2011 až 2017 bylo ročně zprovozněno průměrně 16 km dálnic. Naproti tomu v letech 2006–2010 to bylo v průměru 56 km. Reálně je v letech 2018–20 zprovoznit pouze 52 km, což je v průměru pouze 17 km ročně místo plánovaných 25. V roce 2015 činily celkové výdaje do dopravní infrastruktury 95 mld. Kč, v roce 2016 to bylo již 80 mld. Kč. Pozitivní zprávou je, že v letech 2008–2012 stál kilometr dálnice 340 mil. Kč, kdežto v letech 2013–2017 to bylo v průměru 152 mil. Kč.

## **DIGITÁLNÍ REVOLUCE? ZATÍM SPÍŠE CHAOTICKÉ PŘEŠLAPOVÁNÍ**

V České republice existuje 7700 informačních systémů veřejné správy. Jejich pořízení stálo 110 mld. Kč a na jejich provoz je ročně vynakládána částka 25 mld. Kč. V roce 2017 dosáhly výdaje na informační technologie jenom u ministerstev téměř 13 mld. Kč, ale skutečná hodnota výdajů je ještě vyšší. Mohu zde hovořit o celé řadě příkladů – informační systém MS 2014 plus náklady 870 mil. Kč, budování informačního systému Národní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek a další. Současná vláda má digitalizaci ve svém programovém prohlášení jako jeden ze svých strategických cílů s názvem Digitální Česko a v rámci toho připravuje řadu projektů, které jsou v různé fázi rozpracovanosti, např. projekt Moje daně s prvními službami v roce 2020, dále je dokončena zadávací dokumentace k projektu e-spis, insolvenční agendový modul v rámci programu e-justice má být do roku 2020, slíbený projekt digitalizace stavebního řízení, který má fungovat jako informační systém pro výkon agend stavebního úřadu, a který by umožnil on-line dostupnost všech potřebných informací s předpokládaným termínem první etapy 31. 12. 2019 a další. Vzhledem k chaotickému a často obtížně srozumitelnému



prostředí IT zakázek, v kterém jsou veřejné instituce dlouhodobě „obsazeny“ několika firmami, které tyto úřady drží smluvně jako svoje rukojmí díky tzv. vendor lock-in, budeme realizaci všech těchto projektů bedlivě sledovat. Neboť korupční potenciál tohoto prostředí je obrovský. Jeden příklad ze současnosti, v současné době dokončujeme kontrolu IT systémů ministerstva práce a sociálních věcí, v jejímž průběhu jsme podali již několik trestních oznámení.

Dalším projektem založeným na informačních technologiích je výběr mýta. Tento projekt sledujeme od jeho zavedení. Dlouhodobě upozorňujeme na velmi vysokou provozní nákladovost systému, která dosahovala přibližně 31 %. Provozní nákladovost bez započtení nákladů na pořízení činila 24 % a v Rakousku, které provozuje obdobný systém, tak dosahují nákladovosti 12 %. Původní smlouva s vítěznou firmou měla skončit v roce 2016, ale byla prodloužena do roku 2019. A současná situace kolem výběrového řízení nás nenaplnuje optimismem. Nabídky podané ve výběrovém řízení ale ukazují, že lze takový systém vybudovat a provozovat s nákladovostí okolo 10 %.

## **RŮZNÉ CENY ZDRAVOTNICKÝCH NÁKUPŮ**

Systém nákupu ve fakultních nemocnicích, jejichž roční náklady se pohybují od 2,5 mld. Kč do 7,7 mld. Kč, je netransparentní. Kontrolované nemocnice nakoupily léčiva za více než 5,5 mld. Kč v letech 2014–2016 bez zadávacího řízení často formou nákupu přímo od výrobců či distributorů, často bez jakéhokoliv smluvního vztahu jen na základě objednávek. Systém bonusů patří k zavedeným obchodním praktikám a lze ho považovat za šedou zónu českého zdravotnictví. Uzavírání individuálních smluv způsobuje u léků a zdravotnických prostředků velké cenové rozdíly. Nemocnice nakupují shodné léky za ceny s rozdílem i 33 000 Kč za jedno balení, takže cena jednoho balení centrového léku stála v jedné nemocnici 95 000 Kč a ve druhé téměř 130 000 Kč. Jak jsme zjistili, je to bohužel běžná praxe, že tentýž dodavatel prodává tentýž lék do různých fakultních nemocnic za naprosto různé ceny a nemocnice to akceptují.

U zdravotnických prostředků je situace obdobná. Dvě kontrolované nemocnice nakoupily kardiostimulátory a kardiovertery za 342 mil. Kč bez písemné smlouvy. Cena stejného kardiostimulátoru od jednoho dodavatele se lišila tak, že v jednom případě stála 85 000 Kč, ve druhém 168 000 Kč za stejný přístroj. Kardiovertery kupovaly nemocnice od jednoho

dodavatele s cenovým rozdílem až 520 000 Kč za kus, tentýž kardioverter stál 630 000 Kč v jedné nemocnici a 1 150 000 Kč ve druhé.

## **KUPČENÍ S CHUDOBOU**

Podpora systému sociálního bydlení je velmi drahým a nefunkčním projektem, který je ve skutečnosti podporou majitelů ubytoven. V rámci podpory bydlení ministerstvo práce a sociálních věcí vyplatilo v letech 2012 – 2016 60 mld. Kč. Kromě toho ještě ministerstvo pro místní rozvoj a Státní fond rozvoje bydlení vyplatily ve stejném období 1,8 mld. Kč, ale podpořily tím pouze 2 650 bytových jednotek. Pro srovnání, Slovensko ve stejném období vyplatilo na dotacích do rozvoje bydlení 3,8 mld. Kč a podpořilo 27 900 bytových jednotek. Z toho na pořízení nájemních bytů bylo vyplaceno 3,2 mld. Kč a podpořeno bylo 7 944 bytových jednotek. A přitom problém sociálně vyloučených lokalit se podle dostupných údajů dále zhoršuje. V roce 2005 existovalo 310 sociálně vyloučených lokalit, ve kterých žilo 80 000 lidí, v roce 2016 už bylo takových lokalit 606 a žilo v nich již 115 000 lidí.

## **INVESTICE DO VĚDY BEZ NÁVRATNOSTI**

V této oblasti lze s nadsázkou konstatovat, že vidíme obří investice do betonu, ale malé výsledky ve vědě. Úroveň veřejných výdajů činila 0,65 % HDP, ale Česká republika nezaostává pouze v počtu světově nejcitovanějších publikací k získávání grantů European Research Council, ale i ve výsledcích aplikovaného výzkumu. Česká republika nedosahuje ani průměrné inovační výkonnosti. V této souvislosti jsme prověřovali investice do budování 48 vědeckých výzkumných center, kde se proinvestovalo 36 mld. Kč. Pro jejich provoz v době udržitelnosti bude třeba vynaložit ze státního rozpočtu 24,5 mld. Kč. U nejméně 5 z 11 kontrolovaných center hrozí, že nesplní podmínky udržitelnosti a návratnosti investice.

## **ČERPÁNÍ ČI SPÍŠE NEČERPÁNÍ EVROPSKÝCH PENĚZ**

Ke zlepšení čerpání evropských peněz nedochází ani v pátém roce aktuálního programového období. Hrozí významné riziko, že do konce období nebude realizován dostatečný počet kvalitních projektů a nebude tak vyčerpána alokace příslušných

programů. Výše prostředků v žádostech o průběžnou platbu odeslaných Evropské komisi dosahuje jen 12,3 % z hlavní alokace, což je 72 mld. Kč. Výše prostředků proplacených konečným příjemcům se pohybuje na úrovni 18.6 % z hlavní alokace, tj. něco více než 100 mld. Kč. A horečné, nesystémové dočerpávání alokace končícího programového období za každou cenu také není řešením, jak jsme zjistili při kontrole podpory regionálního rozvoje v rámci meziobecní spolupráce. Cílem podpory mělo být zlepšit kvalitu života obyvatel cestou vzájemné spolupráce mezi obcemi a rozvojem místních partnerství. Místo toho vzniklo 258 strategií a 176 akčních plánů celkem za 619 mil. Kč. Tyto strategie nejsou závazné a jejich přínos je nejasný. Nelze vyhodnotit, zda vynaložené prostředky měly nějaký pozitivní dopad na kvalitu života občanů. Neschopnost efektivního čerpání a realizace kvalitních projektů vidím o to kritičtěji i s ohledem na budoucnost financování z fondů Evropské unie a významné ztráty, které naši republika hrozí. Přidělených a tedy i snadněji dostupných dotačních programů bude stále méně. Pokud budeme chtít tuto ztrátu kompenzovat čerpáním z jiných programů a fondů společenství, budeme muset být schopni kvalitou svých projektů konkurovat ostatním žadatelům ze zemí Evropské unie. Bohužel poznatky z našich kontrol, které se týkaly řízení operačních programů v České republice, mě v tomto směru nenaplňují optimismem. České republice byly navíc zaslány dva varovné dopisy o pozastavení proplacení prostředků ze strany Evropské komise s požadavky na přijetí nápravných opatření v procesu administrace prostředků ze strany řídicích orgánů v České republice pro operační program Podnikání a inovace a operační program Doprava.

## **ARMÁDNÍ ZAKÁZKY – PŘIPRAVIT TENDR, ZRUŠIT TENDR**

Armáda České republiky má problém efektivně modernizovat ozbrojené síly. U významných veřejných zakázek, které mají zajistit splnění cílů armádní koncepce, dochází opakovaně k problémům při výběru dodavatelů, k prodlužování termínu realizace nebo i k rušení výběrových řízení. Ministerstvo obrany připravuje již od roku 2015 nákup 12 nových víceúčelových vrtulníků za 12,5 mld. Kč. Do užšího výběru se dostaly dvě firmy. Ministryně obrany však začátkem letošního roku původní požadavky armády označila za nesplnitelné a nechala zadávací dokumentaci přepracovat. Obdobný postup byl v případě tendru na modernizaci českého dělostřelectva v hodnotě 1,3 mld. Kč, kdy uzavření smlouvy s vítěznou firmou bylo nejprve odloženo a počátkem letošního roku zrušeno.

## **SPORT A DOTACE**

Proklamovaná podpora sportu nevede k podpoře sportujících. Celkem ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v letech 2013 – 2015 rozdělilo přes 2,2 mld. Kč. Dotace byly poskytovány celorepublikovým svazům a sdružením, které podporu přerozdělovaly i tak, že si část podpory ponechávaly na svůj provoz. Například jeden z příjemců prostředků v roce 2013 čerpal 63 % dotace na úhradu mzdových nákladů. Nerovnoměrnost regionálního pokrytí ukazuje, že dotace přepočtená na jednoho obyvatele činí v Karlovarském kraji 2 Kč, v hlavním městě Praze 495 Kč. Proces schvalování žádostí o dotace byl netransparentní, evidence žádostí neprůkazná. Poskytovatel také v řadě případů akceptoval neúplné a nesprávné žádosti. Expertní komise pouze formálně schvalovala seznamy akcí k podpoře. V této věci bylo podáno oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku.

## **SPRÁVA LESŮ PRO OBČANY NEBO KVERULANTY?**

Rozvolněné podmínky u podpory lesnictví umožnily dotace až ve výši 100 %. Ani po letech poskytování dotací nejsou systémy nastavovány tak, aby byly prostředky hospodárně a efektivně využívány. Ukázkou je případ rekonstrukce dvou úseků jedné lesní cesty. V části, kdy byl stanoven limit výdajů a byla vyžadována spoluúčast, rekonstruoval příjemce dotace lesní cestu za 3000 Kč za metr. Naproti tomu v části, kde finanční strop stanoven nebyl, stála úprava jednoho metru cesty více než 13 000 Kč. Přitom se jednalo o dva úseky téže cesty. Systém umožňoval stavět i za ceny, které si žadatel o dotaci sám určil, a stát mu tuto částku uhradil. Jeden příjemce vybudoval např. 5 pozorovatelů z věže s průměrnou cenou 300 000 Kč za jednu. Spravoval by takto svoje lesy řádný hospodář? Asi těžko. Proč to ale dovolujeme státu, když máme moc to změnit?

## **ÚČETNICTVÍ**

Posledním problémem, na který chci poukázat, jsou nedostatky ve vedení účetnictví státu, které mohou ohrozit náš rating. Příkladem, jak stát nehospodárně realizuje nákladné projekty, může být reforma účetnictví. Nikdo nedokáže ani odhadnout, kolik tato reforma stála a stojí. Ministerstvo financí ukládá účetním jednotkám řadu povinností. Po

upozornění NKÚ na jejich neplnění následně tato zjištění bagatelizuje a označuje je za nevýznamná. Otázkou je, proč tyto povinnosti ukládá? V účetnictví účetních jednotek jsou takové nesprávnosti či neúplnosti zachycených informací, že omezují jejich využitelnost. Zejména pak v souhrnných účetních výkazech za celou Českou republiku. Využití dat z účetnictví k řízení fiskální nebo rozpočtové politiky našeho státu je představou z jiného světa.

Těchto tucet problémů myslím dostatečně ilustruje současnou úroveň hospodaření našeho státu. Namísto malé a efektivní, digitálně provázané fungující státní správy 21. století, máme nepřehledný byrokratický systém, který se neumí nebo i nechce bránit různým zájmovým skupinám, které na něm parazitují, ale pak ve vztahu k občanovi lpí na otravných maličkostech, které mu komplikují život. Každé rozhodnutí soudu nebo úřadu je sice formálně dokonalé, ale často pro běžného člověka obsahově nepochopitelné. Naši občané ale očekávají něco jiného. Že budou žít ve výkonném, spravedlivém a levném státě, který zabezpečí potřebné funkce, bude uživatelsky přívětivý, otevřený a transparentní a bude dodržovat vlastní jasná a předem známá pravidla. Takový stát (alespoň prozatím) nemáme.

# K NÁVRHU NEJVYŠŠÍHO STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ NA ZRUŠENÍ STÍŽNOSTI PROTI ZAHÁJENÍ TRESTNÍHO STÍHÁNÍ (SDĚLENÍ OBVINĚNÍ)

*Renata Vesecká\**

## **ABSTRAKT**

Text se zabývá připomínkou Nejvyššího státního zastupitelství k návrhu vládního zákona, kterým se upravuje právní řád v souvislosti s působností Úřadu evropského prokurátora. Nejvyšší státní zastupitelství navrhlo zrušit stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání – sdělení obvinění. Text tento návrh hodnotí kriticky.

**Klíčová slova:** *Nejvyšší státní zastupitelství.*

Do legislativního procesu předložilo Ministerstvo spravedlnosti vládní návrh zákona, kterým má dojít ke změně trestních zákonů. Konkrétně se jedná o návrh zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a některé další zákony. Připomínkové řízení k návrhu zákona bylo ukončeno v červnu letošního roku, ale vláda dosud návrh neprojednala. Podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu je zákon předkládán za účelem zajištění slučitelnosti českého právního řádu s předpisy Evropské unie – se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie a s nařízením Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.<sup>1</sup> Uvedené směrnice, zejména č. 2017/1471, představují hmotněprávní základ pro činnost této nové unijní instituce, která svoji činnost zahájí pravděpodobně v roce 2020 nebo 2021. Primárním cílem návrhu má být transpozice evropských směrnic ve smyslu nového Úřadu evropského žalobce v tuzemských podmínkách. Tím sekundárním by se však mohlo stát zrušení institutu

---

\* JUDr. Renata Vesecká, Ph.D., Vysoká škola finanční a správní Praha, advokátka, 2005-10 nejvyšší státní zástupkyně, r.vesecka@kalcso-advokati.cz.

<sup>1</sup> Předkládací zpráva k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Takový návrh se v rámci meziresortního připomínkového řízení pokouší do novely prosadit Nejvyšší státní zastupitelství (dále též NSZ).

## ÚVOD

Právo obviněného podat stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání podle ustanovení § 160 odst. 7 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“) je jedním z důležitých práv obviněného umožňující mu plné uplatnění obhajoby. Trestní řízení s sebou nese citelný zásah do každodenního života osob, kterých se dotýká, a s tím souvisí také možnost hájit se všemi dostupnými prostředky, činit návrhy nebo podávat opravné prostředky. Od okamžiku, kdy je proti konkrétní osobě zahájeno trestní stíhání a tato osoba je poprvé seznámena s tím, co je jí kladeno za vinu. V souvislosti s tím pak policejní orgán nebo jiné orgány činné v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“) uplatňují proti obviněnému procesní prostředky, které trestní řád umožňuje vůči obviněnému použít. Tím tak v mezích zákona zasahují do jeho základních lidských práv a svobod. Je tedy zřejmé, že institut stížnosti proti sdělení obvinění má své opodstatnění a pro jeho zrušení neexistují logické důvody. Takové zrušení podle mého názoru neopodstatňuje ani aplikační praxe. Může být spíše otázkou, zdali navrhovaný způsob, se kterými přichází NSZ, není na hranici protiústavnosti.

Pomineme-li období totality, ve které nelze hovořit o demokratickém uplatňování trestněprávních norem vůči společnosti a rok 1992, kdy byla přijata novela trestního řádu č. 292/1993 Sb., ve více či méně obdobné podobě má právo podat stížnost proti sdělenému (či dříve vznesenému) obvinění v právním řádě svébytné postavení a bohatou historii. Zmíněná novela trestního řádu č. 292/1993 Sb. na krátkou dobu významně omezila práva obviněného podat do sdělení stížnost tím, že samotné sdělení obvinění nemělo formu usnesení a stalo se tzv. opatřením, proti kterému zákon řádný opravný prostředek nepřipouštěl. Novela trestního řádu provedená zákonem č. 265/2001 Sb. znovu připustila obviněnému podat do tohoto usnesení stížnost, a to právě z toho důvodu, aby vyhověla požadavkům zaznívajícím z praxe a aby se obviněný mohl domoci přezkoumání usnesení o zahájení trestního stíhání dozorovým státním zástupcem. Na základě toho mohl obviněný také uplatnit konkrétní výtky směřující proti tomuto zásadnímu úkonu trestního řízení,

který má pro něho mimořádně závažné důsledky. Novela v tomto – a zdaleka nejenom v tomto – přispěla k posílení práva na uplatnění obhajoby.<sup>2</sup>

## **PRÁVO SDĚLIT OBVINĚNÍ „S MENŠÍMI NÁROKY“?**

Návrh NSZ, kterým má dojít v platné právní úpravě k vypuštění slova „usnesení o zahájení trestního stíhání“ a s tím souvisejícího práva podle § 160 odst. 7 trestního řádu, považují za zásah do řádného výkonu práva obhajoby, ale také za protiústavní zásah do práva obviněného na spravedlivý proces, které je zaručeno Listinou základních práv a svobod podle čl. 36, ale také mezinárodními úmluvami. Jeho nahrazení tzv. „záznamem o sdělení obvinění“, jehož jedinou zákonnou náležitostí pak podle návrhu NSZ musí být „*popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován*“ (nový navrhovaný § 160 odst. 1 trestního řádu)<sup>3</sup>, ve svém důsledku znamená rezignaci na požadavek řádného odůvodnění sdělení obvinění orgánem činným v trestním řízení. Podle stávající právní úpravy, přitom policejní orgán musí v odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání uvést skutečnosti, z nichž dovedl podezření, že trestný čin spáchal právě obviněný. Jinými slovy odůvodnit obvinění konkrétními skutečnostmi, nikoliv pouze zahájit trestní stíhání na základě nedostatečně ověřených domněnek získaných ve fázi prověřování nebo nedostatečně ověřených informací z podaného trestního oznámení.<sup>4</sup> Pokud se NSZ podaří do zákona prosadit návrh na zrušení tohoto práva obviněného, pak tím zákonodárci umožní policejnímu orgánu sdělit obvinění bez uvedení takovýchto „konkrétních skutečností“. Pak tímto zákonodárci umožní policejnímu orgánu nebo státními zástupci sdělit obvinění bez dostatečně odůvodněného závěru, že podezření z trestného činu konkrétní osoby opravdu existuje.

NSZ samo přiznává, že návrhem umožní OČTŘ sdělit obvinění tzv. s „menšími nároky“. Kde je však hranice zmíněných menších nároků a kam až mohou zákonodárci v jejich definici zajít? Lze vůbec bez dalšího zvážení jiné trestněprávní úpravy práva na obhajobu a práv obviněných vypustit ze zákona tak důležité právo a nebýt v rozporu

---

<sup>2</sup> Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, komentář k § 160 odst. 7 (online na [www.beck-online.cz](http://www.beck-online.cz)).

<sup>3</sup> Přípomínky NSZ ze dne 11.6.2018 k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

<sup>4</sup> Vantuch, P. a kol. Trestní řízení z pohledu obhajoby, Praha: Nakladatelství C.H. Beck 2014, s. 195-196.



s ústavním pořádkem ČR? Pokud NSZ označuje právo obviněného podat stížnost doslova za „nadbytečný formalismus“ a odkazuje se na jiné zahraniční právní úpravy, kde však právní úprava přípravného řízení zdaleka nemusí být obdobná (či snad totožná) jako u nás, pak se s takovým odůvodněním NSZ rozhodně nelze spokojit. Uvedené jde podle mého názoru ruku v ruce se současnou politikou státního zastupitelství, ve které se množí případy, kdy státní zástupci ignorují důkazy ve prospěch obviněných a nechávají policii vyšetřovat, aniž by řádně vykonávali dozor a dohlíželi nad tím, zda policejní orgán rozhoduje v souladu se zákonem a zejména zásadami trestního řízení, či nikoliv. V důsledku této politiky tak samozřejmě často dochází k tomu, že státní zástupce neplní svoji zákonnou funkci „pána přípravného řízení“, nezabývají se námitkami obhajoby a ve většině případů stížnosti proti usnesení o sdělení obvinění zamítá bez dostatečného odůvodnění. Takové tendence však nemohou být podle mého názoru dostatečným, a hlavně legitimním důvodem pro zrušení tohoto zcela zásadního práva obviněného. V praxi to bude znamenat, že obviněné osoby ztratí nejen fakticky, ale i de iure právo podat první opravný prostředek proti sdělení obvinění ze strany policejního orgánu. Rozhodnutí OČTŘ o zahájení trestního stíhání se stane nepřekoumatelným.

## **ABSURDNÍ ARGUMENTACE NSZ...**

NSZ obhajuje svůj návrh mj. tím, že obviněnému dále zůstává „možnost žádat o přezkoumání postupu policejního orgánu dozorového státního zástupce a případně i postupu dozorového státního zástupce v rámci žádosti o přezkoumání. Rovněž lze zmínit výkon dohledu podle zákona o státním zastupitelství a případně i dohled nad dohledem.“<sup>5</sup> S vědomím shora již uvedeného, zejména s vědomím toho, jak v praxi v současnosti funguje „dozor či dohled“ v soustavě státního zastupitelství, by mělo odbornou ale i především laickou veřejnost znepokojovat ubezpečování NSZ o tom, že obviněný má právo žádat o přezkoumání postupu policejního orgánu i státního zastupitelství.

Další argument NSZ, který je uveden v připomínkách k diskutovanému návrhu zákona, se vyjadřuje k právům obviněných osob v obecném smyslu. „Není obvyklé ani v jiných řízeních, aby osoba na počátku řízení brojila proti tomu, že se ocitá v určitém procesním postavení, ve kterém má navíc oproti postavení podezřelého přiznáno více práv a může se

---

<sup>5</sup> Připomínky NSZ ze dne 11.6.2018 k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

účinněji hájit proti vznesenému obvinění.“<sup>6</sup> Jakkoliv došlo od července loňského roku 2017 k nabytí účinnosti rozsáhlé rekodifikace přestupkového práva, které se procesněprávně přiblížilo právu trestnímu, srovnávat přestupkové nebo jiné správní řízení, s trestním řízením, není vhodné. Hmotněprávně je třeba důrazně odlišovat mezi přestupkem a trestným činem, stejně tak trestněprocesní úprava je značně rozdílná od přestupkové úpravy. Postavení obviněných osob v trestním řízení zcela jistě nelze srovnávat s postavením obviněných v přestupkovém řízení. Důvodem „nesrovnatelnosti“ je především míra a závažnost zásahu do ústavních práv těchto osob.

Souhlasit nelze ani s dalším argumentem NSZ. Absurdním motivem má být snaha odstranit „nežádoucí stav“, podle něhož musí být vyloučen z rozhodování o stížnosti proti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání ten dozorový státní zástupce, který dal jakýkoliv pokyn či souhlas policejnímu orgánu ve fázi prověřování. NSZ zapomíná, že v praxi se přitom jedná opět o další zcela zásadní právo obviněného, které může být za určitých okolností důvodem pro úplné zrušení trestního stíhání a takové rozhodování („vyloučeného státního zástupce“) se považuje za vážné pochybení orgánu činného v trestním řízení. Obdobná právní úprava přitom platí také pro soudce (§ 30 trestního řádu) a účelem tohoto ustanovení je upevnit důvěru účastníků řízení i veřejnosti v nestrannost postupu orgánů činných v trestním řízení.

## **ZÁVĚR – KAM KRÁČÍŠ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ?**

Úvahy NSZ se v posledních letech skutečně stávají přinejmenším značně kontroverzními. Připomínám některé další excesy, které se dotýkají působnosti státních zástupců. Podpora zakotvení centralizovaného speciálního protikorupčního úřadu bez faktického dohledu, přičemž s předlohou nového zákona o státním zastupitelství souvisely také některé návrhy posilující pravomoci právě NSZ. Pozornost v poslední době přilákaly také některá „pochvalná vyjádření“ představitelů NSZ směrem k bezprecedentnímu vyčlenění státního zastupitelství zcela mimo moc výkonnou, jak je dnes upraveno v Ústavě ČR, apod. Soustava státního zastupitelství se svými návrhy tak často deklarované transparentnosti a otevřenosti spíše vzdaluje než přibližuje.

Motivem NSZ je pak tedy pravděpodobně snaha ještě více posílit pravomoci státním zástupcům a zrychlit trestní řízení. Ovšem nikoliv s cílem správně a úplně zjistit skutkový

---

<sup>6</sup> Tamtéž.

stav věci a objasnit pachatele, ale odstíhat co nejvíce potenciálních podezřelých. To vše zcela jistě na úkor základních zásad trestního řízení a práva na spravedlivý proces, který je zaručen všem občanům této země.

Forma rozhodnutí o zahájení trestního stíhání je stanovena vhodně. Podle platné právní úpravy nemusí být ze strany obviněného podaná stížnost proti usnesení odůvodněna, nemá odkladný účinek, a tak v žádném případě nelze uvést, že by rozhodování o ní jakýmkoliv způsobem „brzdilo“ práci orgánů činných v trestním řízení. Přezkoumání usnesení o zahájení trestního stíhání státním zástupcem je důležitým kontrolním mechanismem nad prací policejního orgánu a tuto skutečnost dokládá i fakt, že státní zástupce jako orgán rozhodující o důvodnosti takového opravného prostředku obviněného má povinnosti přezkoumat usnesení policejního orgánu v plném rozsahu. Tedy nejen ve smyslu případných námitek obviněného a jeho obhájce. Takový postup orgánů činných v trestním řízení je mj. důležitým projevem i základní zásady trestního řízení, zásady materiální pravdy, podle které jsou orgány činné v trestním řízení povinny přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu, aby byl správně zjištěn skutkový stav věci (§ 2 odst. 5 trestního řádu). S trochou nadsázky by se tak dalo tvrdit, že krokem, se kterým nyní přichází NSZ, nejsme daleko tomu zrušit celé přípravné řízení a postavit obviněného přímo před soud. Faktem je, že i takové trestní řízení je teoreticky možno vést, avšak musí být založeno na zcela jiných principech a tradicích, nežli je tomu dosud v České republice.

# CO JE CIZÍ MAJETEK?

*Zdeněk Koudelka*

## ABSTRAKT

Text se zabývá aplikací skutkové podstaty trestného činu porušení povinností při správě cizího majetku. Text vychází z toho, že majetek společníka obchodní společnosti je sice právně oddělen od majetku obchodní společnosti, ale nejde o majetek cizí. Mezi společníkem a společností je vztah ovládané a ovládající osoby, které jsou majetkové propojeny. To je správné zohlednit v rámci trestního práva.

***Klíčová slova:*** *Cizí majetek*

Majetkový trestný čin porušení povinností při správě cizího majetku slouží k ochraně majetku před nepoctivou správou.<sup>1</sup> Skutková podstata chrání vlastníka před zneužitím moci správci majetku (manažery). Ovšem někdy je tato skutková podstata užívána proti samotnému vlastníku. To je však nelogické i neústavní. Vlastník má ústavně chráněné právo nakládat svobodně se svým majetkem,<sup>2</sup> pokud nedojde k újmě práv jiných nebo obecného zájmu.

## CIZÍ MAJETEK

Majetek obchodní korporace je odlišný od majetku společníků (akcionářů, členů). Nejvyšší soud v oblasti trestního práva při naplnění skutkové podstaty trestného činu porušení povinností při správě cizího majetku judikoval, že majetek právnických osob nelze směřovat s majetkem společníků nebo akcionářů.

Nejvyšší soud ve velkém senátu 26. 8. 2009 ve vztahu k společnosti s ručením omezeným uvedl: *"Společníka, a to i když je jediným společníkem ve smyslu § 132 odst. 1 obch. zák., nelze ztotožňovat se společností s ručením omezeným jako právnickou osobu coby poškozeným v trestním řízení, neboť jde o dva rozdílné subjekty. Jestliže obviněný, který je zároveň jednatelem a jediným společníkem poškozené společnosti s ručením omezeným*

---

<sup>1</sup> § 220 (úmysl) a § 221 (nedbalost) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

<sup>2</sup> Čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

*(§ 105 a násl. obch. zák.), způsobil trestným činem škodu této společnosti, nelze s ohledem na oddělení majetku obchodní společnosti s ručením omezeným od majetku jejích společníků, resp. i jediného společníka, vyplývající ze zákona (§ 6 odst. 1 a § 105 a násl. obch. zák.), dovozovat, že by nemohl ve funkci jednatele při porušení povinnosti vykonávat svou povinnost s péčí řádného hospodáře způsobil škodu této společnosti. Za způsobení takové škody lze dovozovat jeho trestní odpovědnost podle § 255 tr. zák. a stejně tak mu lze uložit i povinnost tuto způsobenou škodu společnosti s ručením omezeným nahradit (§ 135 odst. 2 ve spojení s § 194 odst. 5, věta třetí, obch. zák.)".<sup>3</sup> Obdobně postupoval Nejvyšší soud ve vztahu k předsedovi představenstva, který byl jediným akcionářem akciové společnosti.<sup>4</sup>*

Avšak usnesení velkého senátu Nejvyššího soudu z 26. 8. 2009 je vázáno k souzené situaci, kdy jednatel a společník převzetím dluhu ohrozil splácení závazků společnosti s ručením omezeným. Šlo o zneužití postavení jediného společníka a ovládající osoby, aby převedl své závazky jako dlužníka na ovládanou společnost s nekalým úmyslem se fakticky těchto závazků zbavit (nedostát jim).

Dříve naopak Nejvyšší soud judikoval, že pokud jednatel a současně jediný společník společnosti s ručením omezeným uzavře kupní smlouvy nevýhodné pro tuto společnost, na jejichž podkladě úmyslně sníží její majetek, a nejedná při tom v rozporu s právními předpisy a společenskou smlouvou, nelze učinit závěr, že tímto jednáním porušil podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat majetek. Nejvyšší soud dále uvedl, že k tomu, aby jednatel společnosti s ručením omezeným porušil povinnost opatrovat nebo spravovat majetek společnosti, musel by svou působnost danou mu zásadami a pokyny jediného společníka přinejmenším nevykonávat s péčí řádného hospodáře. Tento závěr je dle Nejvyššího soudu za situace, kdy je jediný společník společnosti a zároveň její jednatel touž osobou, absurdní.<sup>5</sup>

V tomto usnesení vystihl Nejvyšší soud podstatu věci. Strategii vedení společnosti, cíl a smysl její existence a činnosti stanoví společník a jednatel musí jednat dle pokynů společníka. I péče řádného hospodáře musí být aplikována tak, aby došlo k naplnění vůle společníka, pokud jde o vůli, která není protiprávní. Statutární orgán společnosti je vrcholným správcem, ale panství nad společností je spojeno se společníky, ne se

<sup>3</sup> Usnesení velkého senátu Nejvyššího soudu z 26. 8. 2009, 15 Tdo 294/2009.

<sup>4</sup> Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.3.2005, 8 Tdo 124/2005.

<sup>5</sup> Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2005, 11 Tdo 1081/2004.

statutárními orgány. Pokud je jediný společník zároveň jednatelem nemůže se statutární orgán odchýlit od vůle společníka.

To, že je z hlediska soukromého práva osoba společnosti odlišná od osoby společníka, neznamená, že je cizí osobou, a tedy jde o cizí majetek. Odlišný nerovná se cizí. I manželka je odlišná od manžela, ale nejsou to osoby cizí. Společník je dle výše svého podílu ovládající osobou vůči jemu vlastněné společnosti (skrze podíl nebo vlastnění akcií) jako ovládané osobě. Je mezi nimi dán právní vztah, nejde o cizí osoby. To respektuje i náš právní řád, který se vztahem ovládané a ovládající osoby spojuje řadu povinností.<sup>6</sup> Státu je tedy zřejmé, že formálně právně oddělné právnické osoby, mohou být součástí jednoho faktického majetkového celku (mateřské a dceřiné společnosti). Jestliže stát uznává zvláštní vztahy mezi ovládanou a ovládající osobou v rámci soukromého práva, musí k tomu přihlídnout soud v rámci práva trestního, pokud jde o posouzení, zda je nějaké soukromoprávní jednání trestným činem.

Rovněž veřejné právo pracuje s tím, že obchodní společnost je součástí majetkové sféry společníka. Například při zákonné úpravě střetu zájmů je zřejmé, že pokud by se veřejný funkcionář účastnil přidělení veřejné zakázky či jiné výhody obchodní společnosti, kde je jediným společníkem, jde o střet zájmů.<sup>7</sup> Právo se na tento majetek ve vztahu ke společníku či akcionáři nedívá jako na majetek cizí, ale jako na předmět jeho osobního zájmu.

Příkladem je společnost, která má jediného společníka, jenž je zároveň statutárním orgánem i nejvyšším orgánem společnosti (vykonává funkci valné hromady). Výše majetku korporace má vliv na majetek společníka. Pakliže bude mít korporace majetek za miliardu a ten převede na jiného, dotkne se to majetkové hodnoty podílu (akcie) takového společníka. Hodnota majetku společnosti a hodnota majetku společníka je provázána právě přes jeho podíl na společnosti. Vztah, včetně majetkového, mezi automobilkami ŠKODA AUTO a VOLKSWAGEN je jiný než vůči automobilce Volvo. I když jsou ŠKODA AUTO a WOLKSWAGEN právně oddělené osoby, nejsou to osoby majetkové cizí, ale majetkově (vlastnicky) propojené.

---

<sup>6</sup> § 74-78, 82-91, 149, 314, 318-320, 353, 357, 359, 496 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. § 2858 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.

<sup>7</sup> § 3 zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.

## VLASTNICKÁ SVOBODA

Z pohledu soukromého práva může každý, včetně obchodní korporace, darovat majetek komukoli. Jde o součást práva vlastníka se svým majetkem svobodně nakládat, včetně jeho převedení na jiného. Samozřejmě neobvyklé dary podstatně zmenšující majetek obchodní korporace se dotýkají majetku společníků poklesem hodnoty jejich podílu, proto by měly být činěny jen s jejich souhlasem. Pakliže však statutární orgán je zároveň jediným společníkem anebo s darováním souhlasí společníci např. formou usnesení nejvyššího orgánu společnosti (valné hromady), není ohrožen cizí majetek, protože statutární orgán zároveň jedná jako společník. Mohou-li společníci rozhodnout o zrušení obchodní korporace a převést na sebe či jiného likvidační zůstatek, mohou i za existence korporace svobodně nakládat s jejím majetkem. Státu do takového jednání soukromých osob nic není, a to včetně policie a státního zastupitelství.

Je součástí práva svobodné dispozice s majetkem to, že se někdo rozhodne darovat majetek jim ovládané obchodní korporace dobročinné nadaci nebo své milence, jedná-li svobodně a jeho svéprávnost není omezena. Je podnikatelsky logické, že vlastník v pozici ovládající osoby, který má více ovládaných korporací, může mezi nimi udělat takové smluvní vztahy, které vedou k posílení příjmů jedné z nich např. proto, aby rychleji splatil úvěry. Na takovém jednání není nic špatného, pokud s tím souhlasí ostatní společníci a nejsou dotčeny žádné jiné zájmy chráněné zákonem. Zájmy lidí jsou různé a ve svobodné společnosti může člověk nakládat se svým majetkem, ať mu patří přímo nebo patří ovládané obchodní korporaci, v které má výlučnou majetkovou účast. Základní povinností při správě cizího majetku je povinnost postupovat podle přání vlastníka, přitom majetková hodnota korporace je součástí majetkové hodnoty jejich společníků. Pakliže tedy společníci si přejí, aby jejich společnost uzavřela určitou smlouvu, je základní povinností statutárního orgánu korporace naplnit přání společníků.

Pakliže může obchodní korporace svůj majetek darovat, tedy převést na jiného bez jakéhokoli protiplnění, je nedůvodné trestat jiné převody majetku s malým či jinak neodpovídajícím protiplněním, byť nebudou takové smlouvy nazvány jako darovací. Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu. Jako darovací smlouvy mohou být posouzeny smlouvy jinak nazvané (sponzorství, dotace). Rovněž jsou dovolené smlouvy, kdy jde o darování jen z části v rámci sníženého protiplnění. Z pohledu porušení povinností při správě cizího majetku nemá smysl zjišťovat, zda protiplnění ve smlouvě bylo odpovídající či nikoliv, pakliže společníci dárce s darem či jiným jednáním zkracující

majetek korporace souhlasí. Zvláště to vynikne u osobních společností – společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditních společností, kteří ručí za závazky společnosti, a tedy nesou přímo majetkové důsledky jednání takové společnosti.

Uveďme příklad jediného společníka, který je zároveň statutárním orgánem. Pokud uzavře bez náležitého protiplnění smlouvu na 1 milion Kč, bude stíhán, zatímco pokud se souhlasem nejvyššího orgánu společnosti (tedy sebe sama) si zvedne odměnu za výkon funkce o milion ročně, tak stíhán nebude. Je zřejmé, že mezi společenskou škodlivostí jednání statutárního orgánu vůči majetku společnosti, který není společníkem, a statutárního orgánu, který je zároveň společníkem, je rozdíl. Pakliže statutární orgán je zároveň společníkem či jedná dle vůle (příkazu) společníků a nejsou dotčeny jiné zvláště právem chráněné zájmy, nelze hovořit o společenské škodlivosti takového jednání. V čem a proč by se měla společnost cítit poškozena? Součástí vlastnického práva k podílu ve společnosti je svoboda rozhodnutí společníka, který je zároveň jednatelem, jak naloží s majetkem společnosti. Stát, včetně soudu, jej v tom nemá omezovat, pokud splní své fiskální veřejnoprávní povinnosti i povinnosti soukromoprávní k jiným subjektům. Je-li obsahem vlastnického práva i právo věc zničit, je obsahem práva společníka zrušit společnost jako celek či se zbavit jejího majetku. A proč se tak společník rozhodl, je jeho věcí, ne věcí státu.

## **OCHRANA JINÝCH PRÁV A ZÁJMŮ**

Ústavní ochrany nepožívá zneužití vlastnického práva na ujmu práv druhých či zákonem chráněného obecného zájmu v rámci zásady, že vlastnictví zavazuje.<sup>8</sup> Porušování povinností při správě cizího majetku doprovázelo tunelování společností v 90. letech 20. století, což vyvolávalo sankční reakci represivních orgánů státu. Ale takovou reakci nelze uplatnit vždy a všude. Je třeba hodnotit konkrétní okolnosti. Pakliže je zkracován majetek společnosti s cílem vytunelovat společnost ve prospěch spřízněných osob, je takové jednání protiprávní, byť by bylo činěno se souhlasem nejvyššího orgánu společnosti, je-li zkracován majetek korporace s cílem uškodit minoritnímu společníku, protože důsledky takového jednání dopadají skrze hodnotu jeho podílu na korporaci na majetek společníka, který je skutečně majetkem cizím z pohledu většinových společníků. I zde však je otázkou, zda je správná trestněprávní represe, pokud s příslušným majetkovým jednáním vyslovil

---

<sup>8</sup> Čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.



souhlas nejvyšší orgán společnosti a minoritní společník neuplatnil prostředky ochrany u soudu podle zákona o obchodních korporacích. Měla by zde platit obecná zásada, že trestní represe je až nejzazším prostředkem ochrany práva.

Rovněž jsou trestné majetkové přesuny, pokud mají zamezit uspokojení věřitelů, čemuž však slouží trestné činy poškození věřitele, zvýhodnění věřitele nebo způsobení úpadku. Je logické bránit i daňové zájmy státu s tím, že některá majetková jednání mohou být činěna s cílem snížení základu daně anebo s cílem získat odečitatelné položky či slevy na dani. Ovšem k postihu tohoto jednání slouží daňové trestné činy. Navíc obchodní korporace může poskytnout jakýkoliv dar, a nejen dar daňově uplatnitelný.

Pokud není určité majetkoprávní jednání důsledkem snahy poškodit minoritního společníka, ale společníci s ním souhlasí, je nutné věc zhodnotit tak, že dar sice zkracuje majetek společnosti a tím i hodnotu majetkové účasti společníků na společnosti, ale tyto důsledky jdou na vrub jejich, a nikoliv cizího majetku. Nejsou-li důsledky takového jednání daňově relevantní, není důvod pro trestní represí. Rovněž tak, pokud obchodní korporace plní své závazky, nemá dluhy či svým majetkovým jednáním neohrožuje splacení svých závazků. V takovém případě nejde o újmu práv jiných ani o porušení zákonem chráněného obecného zájmu.

## **ZÁVĚR**

Aplikace trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku vstupuje do ústavně zaručené svobody vlastnického práva, pakliže je stíháno jednání, kdy s určitým majetkovým jednáním souhlasí společníci, není realizováno k tíži menšinového společníka a neohrožuje se tím splatnost závazků obchodní korporace ani daňové a jiné veřejnoprávní povinnosti. Je-li v rámci soukromého práva dovoleno neomezené darování a společníci mohou svobodně kdykoli přikročit ke zrušení korporace a libovolnému užití likvidačního zůstatku, nelze na majetek jejich společnosti hledět jako na majetek cizí, protože důsledky majetkové jednání společnosti se dotýkají hodnoty jejich majetkového podílu na korporaci.

# ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK – POUČENÍ ZE ZJIŠTĚNÍ ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE A NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU ZA ROK 2017

*Petr Kolman*

## **ABSTRAKT**

Problematika veřejných zakázek z pohledu kontrolní činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Nejvyššího kontrolního úřadu v roce 2017.

*Klíčová slova:* *Veřejné zakázky*

## **1. KONTROLY ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE**

Ochrana hospodářské soutěže jest v naší zemi institucionálně zabezpečována Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) se sídlem v moravské metropoli Brně. Úřad začal pod tímto názvem fungovat od 1. listopadu 1996, přičemž navázal na činnost dřívějšího ministerstva. Působnost ÚOHS je definována zákonem č. 273/1996 Sb., ve znění zákona č. 187/1999 Sb. Úřadu přísluší vytvářet podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, vykonávat dohled při zadávání veřejných zakázek a veřejné podpory.

Jak známo, ÚOHS jako ústřední orgán státní správy mj. dohlíží na zadávání veřejných zakázek a koncesí. ÚOHS přezkoumává úkony zadavatelů veřejných zakázek, rovněž tak provádí kontroly u zadavatelů, a v neposlední řadě se spolupodílí na tvorbě a úpravách legislativy týkající se veřejných zakázek a koncesí.

In medias res: ÚOHS konstatoval, že nejpodstatnější oblast typových pochybení zadavatelů veřejných zakázek za rok 2017 zůstává v zásadě identická jako v minulých letech. Mezi nejhojnější pochybení zadavatelů se nadále řadí nesprávný postup zadavatele, kdy tento nevyloučí z účasti v zadávacím řízení dodavatele, jehož nabídka nebyla v souladu se zákonem nebo s požadavky zadavatele. Dále pak nezákonné využití jednacího řízení bez uveřejnění (JŘBU). Nota bene na problematiku zadávání veřejných zakázek v režimu JŘBU dlouhodobě upozorňuje nejen odborná veřejnost, ale i Evropská komise. Vzhledem k nadužívání tohoto režimu v České republice se na takové zakázky důsledně zaměřil při své činnosti i ÚOHS. Mezi další nešvary, dle ÚOHS vloni patřilo dělení

veřejných zakázek, opět se objevovalo zadání veřejné zakázky zcela mimo režim ZZVZ, přestože byl zadavatel podle zákona povinen postupovat. Mezi další pochybení se řadí nepřiměřené (de facto diskriminační) nastavení podmínek kvalifikace, a dále pak neurčité a/nebo nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek, případně nepřiměřenost zadávacích podmínek vymezených zadavatelem.

Pro informační komplexnost dodejme, že v praxi stěžejním problémovým typem veřejných zakázek jsou ovšem veřejné zakázky malého rozsahu. Jež jsou zároveň nejčastěji zadávanými veřejnými zakázkami. Heslovitá a relativně nedostatečná zákonná úprava veřejných zakázek malého rozsahu je doprovázena vyšší mírou chybovosti v zadávání. Kde se u zakázek malého rozsahu nejvíce chybí?

Zadavatelé se tady dopouštějí především nedodržení zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace při výběru dodavatele ve smyslu § 6 ZVZ či ZZVZ.<sup>1</sup> Jak známo, zmíněné „mikro-zakázky“ nejsou ani objektem veřejnoprávního přezkumu orgánu dohledu, tedy ÚOHS. Z čehož mj. plyne, že pro *veřejné zakázky malého rozsahu* v zásadě neexistuje ani dostatečná (resp. ustálenější) výkladová praxe.

## **1.1 JAKÉ ZADAVATELE ÚOHS VLONI NEJČASTĚJI SPRÁVNĚ-PRÁVNĚ ŘEŠIL?**

Byli to v drtivé většině veřejní zadavatelé. Jde-li o konkrétní typy zadavatelů, kteří frekventovaněji vystupovali jako účastníci správního řízení, jednalo se nejvíce o ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy. Dále pak obce<sup>2</sup>, subjekty podílející se na poskytování zdravotní péče (zdravotnická zařízení, zdravotní pojišťovny a státní orgány s věcnou působností v této oblasti). A do hledáčku ÚOHS se opakovaně dostaly i subjekty působící v teritoriu provozu a výstavby dopravní infrastruktury.

---

<sup>1</sup> Ustanovení § 6 ZZVZ přesně říká: *Zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení těm dodavatelům, kteří mají sídlo nebo místo podnikání v členském státě Evropské unie a ostatních státech, které mají s Českou republikou či Evropskou unií uzavřenu mezinárodní smlouvu zaručující přístup dodavatelů z těchto států k zadávané veřejné zakázce.*

<sup>2</sup> Z právního hlediska se obcí rozumí samozřejmě i statutární město, město či městys. Aktuálně máme v Česku 6249 obcí.

## **1.2 VE KTERÝCH OBLASTECH ÚOHS NALEZL NEJVÍCE PROBLÉMŮ?**

Podle výroční zprávy o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2017, kterou vypracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) se jednalo nejčastěji o veřejné zakázky zadávané v oblasti stavebnictví, zdravotnictví a oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT). Mnohokrát byly rovněž přezkoumávány veřejné zakázky týkající se údržby místních komunikací.<sup>3</sup>

## **2. KONTROLY PROVEDENÉ NEJVYŠŠÍM KONTROLNÍM ÚŘADEM**

Součástí každého moderního demokratického právního státu je existence nezávislého orgánu, který kontroluje jeho hospodaření. Zmíněnou úlohu v naší republice plní Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ), jehož koncepce v zásadě vychází z principů platných u obdobných kontrolních institucí v EU a dalších demokratických zemí světa.

NKÚ ex lege vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a finančními prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch právnických osob s výjimkou prostředků vybíraných obcemi nebo kraji v jejich samostatné působnosti, dále pak státního závěrečného účtu, plnění státního rozpočtu, dále kontroluje hospodaření s prostředky, poskytnutými České republice ze zahraničí, a s prostředky, za něž převzal stát záruky, dále pak vydávání a umořování státních cenných papírů. NKÚ rovněž kontroluje zadávání státních zakázek.<sup>4</sup>

Připomeňme, že legální kontrole ze strany NKÚ je podroben postup zadavatelů při zadávání dodávek, služeb a stavebních prací nejen z pohledu samotného dodržení zákonem stanovených procesních postupů. Avšak kontrola je prováděna i z důležitého hlediska dosažení odpovídající ceny za poskytnutá plnění s ohledem na dodržování zásad 3E. Co se tím rozumí? Hospodárnost, účelnost a efektivnost nakládání s peněžními prostředky na základě realizovaných zadávacích řízení. Z celkového počtu 32 kontrolních akcí dokončených NKÚ v uplynulém roce se kontrolou veřejných zakázek zabývala většina z nich.

---

<sup>3</sup> V menším počtu byly přezkoumávány veřejné zakázky na zpracování odborných studií, územních plánů a projektových dokumentací. Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v ČR za rok 2017, Ministerstvo pro místní rozvoj.

<sup>4</sup> Srov. § 3 odst.1 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

## 2.1 CO ZJISTILY KONTROLY?

Z výsledků kontrol ukončených v roce 2017 vyplývá, že k nejzávažnějším pochybením v zadávací činnosti kontrolovaných subjektů především patří zadávání veřejných zakázek bez otevřené hospodářské soutěže – tím se rozumí tzv. zadávání „z volné ruky“ nebo prostřednictvím jednacího řízení bez uveřejnění aktuálního dodavatele. Mezi neméně vážná pochybení dle kontrolních zjištění NKÚ patří netransparentní a bez smluvního vztahu realizované přímé nákupy od výrobců nebo vybraných distributorů. Taktéž se sem řadí „tradiční“ účelové dělení předmětu veřejné zakázky do více samostatných zakázek a jeho postupné zadávání v režimu podlimitních zakázek nebo zakázek malého rozsahu.

K dalším neduhům, jež NKÚ zjišťuje de facto opakovaně, a která mají schopnost negativně a neférově ovlivnit výběr nejvhodnější nabídky a následné efektivní a hospodárné vynakládání veřejných peněžních prostředků, náleží obzvláště:

- neoprávněné používání anebo nadužívání jednacího řízení bez uveřejnění,
- nedostačující vymezení předmětu veřejné zakázky,
- nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek z hlediska kvantitativního a kvalitativního s následným prodražením realizované zakázky a prodlužováním termínu dokončení,
- nesprávné využití výjimek při zadávání VZ bez soutěže jedinému dodavateli,
- účelové dělení předmětu veřejné zakázky do více samostatných zakázek, aby mohly být následně zadány v režimu podlimitních zakázek nebo zakázek malého rozsahu,
- chybějící dostatečná míra konkurence, která se projevuje v množství zadávacích řízení s jediným uchazečem a praxí přímého oslovování dodavatelů,
- neprůkazný postup při hodnocení nabídek, nejasně stanovená hodnotící kritéria, hodnocení podle jiných kritérií,
- nevyločení uchazeče při nesplnění kvalifikačních předpokladů a následné uzavření smlouvy s tímto uchazečem nebo naopak neopodstatněné vyloučení uchazeče.

Jakýmsi pomyslným zakázkovým evergreenem je omezování hospodářské soutěže stanovením neodůvodněně tvrdých kvalifikačních předpokladů. Tato přehnaně přísná kritéria zpravidla v praxi může splnit jen velmi malý počet uchazečů, čímž dochází

k zúžení potenciálního okruhu dodavatelů, což ve finále může vést ke zbytečnému nárůstu ceny a plýtvání veřejnými prostředky.

## **2.2 VE KTERÝCH OBLASTECH NKÚ NALÉZÁ NEJVÍCE PROBLÉMŮ?**

Mezi problémové segmenty zakázek dlouhodobě patří stavební zakázky počítaje v to často nákladné rekonstrukce historických objektů. Nicméně stavebnictví není zdaleka jediným těžištěm zakázkových „oříšků“, dalšími problémovými oblastmi jsou veřejné zakázky v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT)<sup>5</sup>, a dopravní infrastruktury. V neposlední řadě připomeňme zakázky z oblastí pořizování zdravotnické anebo vojenské techniky.

NKÚ nota bene stejně jako vloni upozorňuje na přetrvávající vady spočívající v nedostatečné přípravě veřejných zakázek v oblasti investiční výstavby, nejednoznačné vymezení předmětu a stanovení ceny, a následné neoprávněné zadávání víceprací v JŘBU.

Pro informační komplexnost je zapotřebí dodat, že výše citovaná zjištění byla NKÚ „vypátrána“ ještě za dobu účinnosti minulého zákona – tedy zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (ZVZ). NKÚ vykonává kontrolu činností realizovaných v uplynulých obdobích, nemá pro tuto chvíli aktuální poznatky z aplikace „nového“ ZZVZ. Bude zajímavé, kterak se zadavatelé vypořádají s některými novými instituty, např. s větší mírou volnosti v jejich rozhodování či se změnami závazků ze smluv. A jak na toto jejich snažení bude nazírat NKÚ v rámci jeho kontrolní činnosti.<sup>6</sup>

---

<sup>5</sup> Zkratka ICT – z anglického *Information and Communication Technologies*.

<sup>6</sup> Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v ČR za rok 2017, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2017.

# PRIORITA A TERITORIALITA V ROZHODOVÁNÍ O PŘIBRÁNÍ ZNALCE A ZNALECKÉHO ÚSTAVU V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

*Aleš Váňa\**

## ABSTRAKT

Článek se zabývá dvěma specifickými tématy týkajícími se pozvání znalce v trestním řízení. Prvním je, zda existuje priorita přibrání znaleckého ústavu před znalcem. Druhou otázkou je, zda má orgán činný v trestním řízení povinnost zvážit působnost konkrétního krajského soudu, jenž vede seznam znalců, v němž je znalec uveden, a pokud ano, jaké jsou důsledky porušení této povinnosti (otázka teritoriality).

**Klíčová slova:** znalec, znalecký ústav, teritorialita, priorita.

## 1. ÚVODEM

Vycházejí z praktických poznatků autora si článek klade za cíl odpovědět otázku, zda v případě, kdy k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení není postačující vyžádání odborného vyjádření, je orgán činný v trestním řízení povinen přednostně přibrat znalce či znalecký ústav, nebo zda žádná takováto povinnost prioritního výběru z platné právní úpravy nevyplývá. Dále se článek zabývá otázkou, zda orgány činné v trestním řízení jsou při rozhodování o přibrání znalce v trestním řízení povinny zohlednit i otázku, jaký krajský soud vede seznam znalců a tlumočnicků, v němž je znalec zapsán, a pokud ano, jaké budou důsledky porušení této povinnosti.

Pro usnadnění vhledu do problematiky, jakož i z hlediska snazšího ověření správnosti právních závěrů, prezentovaných autorem článku, se jeví vhodným nejprve posuzované otázky zasadit do širších souvislostí. Proto se článek nejprve postupně věnuje okruhu subjektů<sup>1</sup> oprávněných vykonávat znaleckou činnost (kapitola II), obecné úpravě ustanovování těchto subjektů ze strany orgánů veřejné moci (kapitola III) a poté přechází k úpravě procesu přibrání znalce a znaleckého ústavu v trestním řízení (kapitola IV). Následuje posouzení otázky priority přibrání znaleckého ústavu (kapitola V) a úvahy

---

\* Mgr. Aleš Váňa, advokát v Karlových Varech, doktorand na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, vana.ales@email.cz.

<sup>1</sup> Ne vždy se bude jednat o subjekty práva *stricto sensu*; výraz „subjekty“ je v tomto článku používán jako zjednodušující označení.

související s otázkou teritoriality v procesu přibírání znalce v trestním řízení (kapitola VI – VIII). V kapitole IX se článek věnuje otázce budoucí právní úpravy znalecké činnosti. Sumarizace právních závěrů k této problematice je obsažena v kapitole X.

## **2. SUBJEKTY OPRAVNĚNÉ VYKONÁVAT ZNALECKOU ČINNOST**

Právní úprava je obsažena v zákoně č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v účinném znění (dále též „ZnalZ“). Název zákona je poněkud zavádějící, neboť kromě znalců a tlumočnicků institucionalizuje a reguluje též činnost znaleckých ústavů a znalců (tlumočnicků) nezapsaných do seznamu znalců a tlumočnicků. Následuje výčet a stručné vymezení subjektů oprávněných vykonávat znaleckou činnost.

### **Znalci zapsaní do seznamu**

Znalci jsou fyzické osoby zapsané do seznamu znalců a tlumočnicků (dále „**seznam**“) vedeného krajským soudem, v jehož obvodu má znalec místo trvalého pobytu, případně místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince (§ 7 odst. 2 ZnalZ). Pakliže je v textu tohoto článku zmínka o „znalcích“, má se tím vždy na mysli znalec zapsaný v seznamu. Tam, kde je pojednáno o znalci nezapsaném v seznamu (i tuto eventualitu ZnalZ připouští, jak bude dále vysvětleno), vždy je tato skutečnost výslovně zdůrazněna.

### **Znalecký ústav**

Znalecký ústav je právnická osoba či organizační složka právnické osoby, která je specializována na znaleckou činnost a je zapsána do seznamu znaleckých ústavů (§ 21 odst. 1 ZnalZ). Seznam znaleckých ústavů vede Ministerstvo spravedlnosti (§ 21 odst. 2 ZnalZ) a člení se na dva oddíly:

- první oddíl, do kterého se zapisují veškeré znalecké ústavy vyjma těch, které se zapisují do druhého oddílu, a
- druhý oddíl, do kterého se zapisují (i) vysoké školy nebo jejich součásti a (ii) veřejné výzkumné instituce a (iii) případně jiné osoby veřejného práva nebo jejich organizační složky vykonávající vědeckovýzkumnou činnost v příslušném oboru. Tyto ústavy jsou určeny především pro zpracování znaleckých posudků ve zvlášť



obtížných případech vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení (§ 21 odst. 3 ZnalZ).

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, v účinném znění (tato vyhláška dále „ZnalV“), v ustanovení § 6 stanoví, že v prvním oddílu seznamu ústavů<sup>2</sup> se „vedou v patrnosti“ ústavy a jiná pracoviště specializovaná na znaleckou činnost a ve druhém oddílu vědecké ústavy, vysoké školy a organizace, od nichž mohou státní orgány<sup>3</sup> ve zvlášť obtížných případech<sup>4</sup> žádat znalecké posudky.

### **Znalci nezapsaní do seznamu**

Vyjma znalců a znaleckých ústavů mohou znaleckou činnost ve smyslu § 1 odst. 1 ZnalZ vykonávat rovněž znalci nezapsaní do seznamu, to však pouze ustanoví-li je orgán veřejné moci za podmínek uvedených v § 24 ZnalZ jako znalce k podání konkrétního posudku.

### **Znalecké ústavy nezapsané v seznamu znaleckých ústavů**

Přestože ZnalZ ani ZnalV neobsahují úpravu umožňující výkon znalecké činnosti ústavům nezapsaným v seznamu znaleckých ústavů, v rámci trestního řízení Nejvyšší soud České republiky tuto eventualitu připustil. Této dílčí otázce je věnována část kapitoly IV.

---

<sup>2</sup> Ve ZnalV je nepřesně použito zkráceného výrazu „seznam ústavů“ namísto výrazu „seznam znaleckých ústavů“ použitého v ZnalZ.

<sup>3</sup> ZnalZ ve znění účinném do 31. prosince 2012 namísto výrazu „orgán veřejné moci“ používal shodně s ZnalV výrazu „státní orgán“. Zákonem č. 444/2011 Sb., došlo k legislativně-technické úpravě tohoto ustanovení a výraz státní orgán byl nahrazen výrazem orgán veřejné moci. Do ZnalV však tato změna nebyla promítnuta, tudíž ZnalV i nadále v tomto směru používá výrazu „státní orgán“. Pojednání o významovém rozdílu mezi oběma výrazy je obsaženo v důvodové zprávě k zákonu č. 444/2011 Sb. a není předmětem tohoto článku. Pro účely tohoto článku se proto postačí spokojit s konstatováním, že kterýkoliv z orgánů činných v trestním řízení lze podřadit jak pod výraz orgán veřejné moci, tak pod výraz státní orgán.

### 3. K PRIORITY PŘI PŘIBRÁNÍ ZNALCE, ZNALECKÉHO ÚSTAVU A ZNALCE (ÚSTAVU) NEZAPSANÉHO V SEZNAMU V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

#### Úprava v ZnalZ

Orgány veřejné moci ustanovují zpravidla znalce, kteří jsou zapsáni v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště, a to po předchozím projednání se znalcem (§ 9 odst. 2 ZnalZ). Pouze jde-li o zvlášť obtížný případ, vyžadující zvláštního vědeckého posouzení orgány veřejné moci, mohou o podání posudku požádat znalecké ústavy zapsané v druhém oddílu seznamu znaleckých ústavů (§ 21 odst. 5 ZnalZ).<sup>5</sup> Ve vztahu k ustanovování znaleckých ústavů zapsaných v prvním oddílu ZnalZ žádnou výslovnou úpravu neobsahuje. Fyzické osoby nezapsané v seznamu mohou být v řízení před orgány veřejné moci ustanoveny znalci jen výjimečně (§ 2 odst. 2 ZnalZ). Podle § 24 odst. 1 ZnalZ může orgán veřejné moci ustanovit znalcem osobu, která není zapsána do seznamu a má potřebné odborné předpoklady pro to, aby podala posudek, a která s ustanovením vyslovila souhlas. Učinit tak může pouze v těchto třech případech:

- 1) není-li pro některý obor znalec do seznamu zapsán, nebo
- 2) nemůže-li znalec zapsaný do seznamu úkon provést, nebo
- 3) jestliže by provedení úkonu znalcem zapsaným do seznamu bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady.

#### Úprava v ZnalV

ZnalV rozvádí úpravu obsaženou v ZnalZ do podrobností a zakotvuje následující postup při ustanovování jednotlivých subjektů:

1. státní orgán<sup>6</sup> vždy vyžádá posudek od ústavu specializovaného na znaleckou činnost. Jedině pokud
  - a) žádný takovýto specializovaný ústav v příslušném oboru není nebo

---

<sup>4</sup> I zde ZnalV nepřesně zmiňuje „zvlášť obtížné případy“, zatímco v ust. § 21 odst. 3 ZnalZ a § 110 odst. 1 trestního řádu se shodně píše o „zvlášť obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení“.

<sup>5</sup> Text tohoto ustanovení zní: „Orgány veřejné moci mohou požádat znalecké ústavy zapsané v oddílu druhém, aby podaly posudek, pouze jde-li o případ podle odstavce 3 věty druhé.“ Odkaz je evidentně chybný. Správně má být odkázáno na odstavec 3 větu třetí.

- b) není-li to z důvodu hospodárnosti možné, pak
2. vyžádá posudek od znalce zapsaného v seznamu krajského soudu, v jehož obvodu má státní orgán sídlo. A jedině pokud
    - a) v seznamu krajského soudu není zapsán znalec příslušného oboru nebo
    - b) jestliže pro to svědčí vážné důvody, pak
  3. ustanoví znalce zapsaného v seznamu jiného krajského soudu.
  4. Pokud státní orgán hodlá za podmínek stanovených v § 24 ZnalZ ustanovit znalcem osobu, která není zapsána v seznamu, ověří si podle potřeby předpoklady této osoby pro podání posudku (§ 11 odst. 1 ZnalV).

ZnalV byla vydána k provedení ZnalZ v souladu s ustanovením § 26 ZnalZ, které zmocňuje ministerstvo spravedlnosti vydat vyhlášku k provedení některých ustanovení tohoto zákona. Důvodová zpráva k § 26 až 29 ZnalZ uvádí: *„Návrh zákona stanoví okruh otázek, které budou vyžadovat podrobnější úpravu. Nebylo by účelné pojímat tyto podrobnosti přímo do zákona, zejména i proto, že bude potřeba upravit i určité metodické otázky, které svou povahou patří do prováděcího předpisu.“* Všimněme si, že ustanovení § 9 odst. 2 ZnalZ, upravující ustanovování znalce, se nachází v části zákona nazvané „Výkon znalecké (tlumočnické) činnosti“, přičemž právě zmíněné ust. § 26 věta první ZnalZ výslovně zmocňuje ministerstvo spravedlnosti vyhláškou upravit mj. i „podrobnosti výkonu znalecké a tlumočnické činnosti“. Na tom nic nezměnily ani pozdější novelizace ZnalZ a ZnalV. V případě ustanovování znalce tak ZnalV jednoznačně konkretizuje úpravu obsaženou v ust. § 9 odst. 2 ZnalZ.

Odlišná situace však panuje v případě ustanovování znaleckého ústavu, konkrétně priority jeho ustanovování dle ZnalV. Do novelizace provedené zákonem č. 444/2011 Sb., tedy do data 1. ledna 2012, byly „státní orgány“, podle tehdy platného znění ust. § 21 odst. 1 ZnalZ, povinny vyžadovat posudky především od *„ústavů nebo jiných odborných pracovišť specializovaných na znaleckou činnost“*, pakliže v daném oboru existují. Novelizací byla tato povinnost vypuštěna a nahrazena stávající úpravou, která orgánům veřejné moci povinnost přednostně ustanovovat znalecké ústavy neukládá. Důvodová zpráva k zákonu č. 444/2011 Sb., k novelizaci ust. § 21 a 24 odst. 1 ZnalZ, uvádí: *„Ruší se povinnost orgánů veřejné moci vyžadovat posudky především od znaleckých ústavů“*.

---

<sup>6</sup> Výraz „státní orgán“ používal i ZnalZ až do jeho novelizace provedené zákonem č. 444/2011 Sb., kdy byl tento výraz nahrazen přesnějším výrazem „orgán veřejné moci“.

Ustanovení § 11 odst. 1 ZnalV však nikdy novelizováno nebylo a stále tak zachovává prioritu ustanovování znaleckých ústavů, která však byla v ZnalZ zrušena. Tudíž lze uzavřít, že ZnalV, co do priority ustanovování znaleckých ústavů, vybočuje z mezí ZnalZ a stanoví povinnost, která je v rozporu se ZnalZ (čl. 79 odst. 3 Ústavy České republiky). Z tohoto důvodu by měla být v této části Ústavním soudem zrušena (čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy České republiky), případně by ji zákonodárce měl uvést do souladu se ZnalZ.

#### **4. PŘIBRÁNÍ (USTANOVENÍ<sup>7</sup>) ZNALCE, ZNALECKÉHO ÚSTAVU A ZNALCE NEZAPSANÉHO DO SEZNAMU V TRESTNÍM ŘÍZENÍ**

##### **Úprava v trestním řádu**

Přibrání znalce a znaleckého ústavu v trestním řízení je věnován čtvrtý oddíl páté hlavy zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, v účinném znění (dále „**trestní řád**“), nazvaný „Znalci“. Toto označení je taktéž nepřesné, neboť kromě úpravy otázek souvisejících s přibráním znalce lze v tomto oddílu nalézt i úpravu přibrání znaleckého ústavu. V záležitostech souvisejících s ustanovováním (přibíráním) znalce, v trestním řádu výslovně neupravených, trestní řád odkazuje na zvláštní předpisy, tedy ZnalZ a ZnalV (§ 111 odst. 1 trestního řádu).

##### **Přibrání znalce**

Orgán činný v trestním řízení je povinen přibrat znalce, pakliže je k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, ale pro složitost posuzování otázky není postačující vyžádání odborného vyjádření (§ 105 odst. 1 trestního řádu). V určitých případech je povinen přibrat znalce dva (§ 105 odst. 4 trestního řádu). Jiné podrobnosti přibrání znalce v trestním řádu upraveny nejsou. V dalších otázkách souvisejících s přibráním znalce je proto zapotřebí vycházet z úpravy ZnalZ a ZnalV.

##### **Přibrání znaleckého ústavu**

Ve výjimečných a zvláště obtížných případech, které vyžadují zvláštního vědeckého posouzení, může orgán činný v trestním řízení přibrat k podání znaleckého posudku nebo

---

<sup>7</sup> Trestní řád používá výrazy „přibrání znalce“ a „ustanovení znalce“ *promiscue*. Výraz přibrání znalce nalezneme např. v ust. § 105 odst. 1 trestního řádu, zatímco ve stejném významu používá trestní řád výraz „ustanovení znalce“ například v ustanovení § 111 odst. 1.

k přezkoumání posudku podaného znalcem (i) státní orgán, (ii) vědecký ústav, (iii) vysokou školu nebo (iv) instituci specializovanou na znaleckou činnost (§ 110 odst. 1 trestního řádu). Jiné podrobnosti pro přibrání znaleckého ústavu v trestním řádu upraveny nejsou, a proto i zde je nutné v neupravených záležitostech vycházet ze ZnalZ a ZnalV.

#### **Přibrání znalce nezapsaného do seznamu**

Výslovná úprava této alternativy v trestním řádu chybí, tudíž je zapotřebí aplikovat úpravu obsaženou ve ZnalZ a ZnalV.

#### **Přibrání znaleckého ústavu nezapsaného do seznamu**

Výslovná úprava v trestním řádu chybí. Nejvyšší soud České republiky však v usnesení č. j. 11 Tdo 1202/2010-23, ze dne 21. prosince 2010, vyslovil názor, že: *„V případech, kdy státní orgán, vědecký ústav, vysoká škola nebo instituce specializovaná na znaleckou činnost (dále jen „ústav“), které jsou zapsány do seznamu Ministerstva spravedlnosti, nemohou podat znalecký posudek nebo přezkoumat posudek podaný znalcem (§ 110 odst. 1 tr. ř.), není vyloučen postup podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů per analogiam, jímž může orgán činný v trestním řízení přibrat (ustanovit) ad hoc ústav nezapsaný v uvedeném seznamu, pokud s tím tento ústav souhlasí a splňuje potřebnou odbornou kvalifikaci k podání znaleckého posudku nebo k přezkoumání posudku podaného znalcem.“* Tentýž názor zastává i odborný komentář.<sup>8</sup>

#### **Vyžádání znaleckého posudku ze zahraničí**

Byť výslovná úprava v trestním řádu rovněž chybí, kromě výše uvedených případů přibrání znalce či znaleckého ústavu, odborný komentář zmiňuje též výjimečnou možnost vyžádat cestou mezinárodní právní pomoci znalecký posudek ze zahraničí, pokud v České republice není příslušné odborné pracoviště nebo znalec pro požadovaný obor.<sup>9</sup>

## **5. K OTÁZCE PRIORITY PŘI PŘIBRÁNÍ ZNALCE, ZNALECKÉHO ÚSTAVU A ZNALCE (ZNALECKÉHO ÚSTAVU) NEZAPSANÉHO V SEZNAMU PRO ÚČELY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ**

<sup>8</sup> Šámal P a kol., Trestní řád: komentář. I, 7. vyd. C. H. Beck, 2013, str. 1606.

<sup>9</sup> Šámal P a kol., Trestní řád: komentář. I, 7. vyd. C. H. Beck, 2013, str. 1573.

Některé odborné komentáře (např. Šámal P. a kol., Trestní řád: komentář I, 7. vyd. C. H. Beck, 2013, str. 1614) s odkazem na § 11 odst. 1 ZnalV uvádí, že orgán činný v trestním řízení je povinen prioritně přibrat znalecký ústav, a to navíc znalecký ústav zapsaný jen v prvním oddílu seznamu znaleckých ústavů. Teprve pokud takový znalecký ústav pro příslušný obor není v prvním oddílu seznamu znaleckých posudků zapsán, nebo to není vhodné z důvodu hospodárnosti, má být ustanoven znalec zapsaný v seznamu.

V kapitole IV bylo popsáno, že úprava v trestním řádu nezakládá prioritu přibírání znaleckých ústavů před znalci a co do dalších otázek přibírání znalce a znaleckého ústavu (tedy i co do otázky priority ustanovování znaleckého ústavu) je nutné vycházet z úpravy ve ZnalZ a ZnalV. Jak ale bylo vysvětleno v kapitole III, po novelizaci provedené zákonem č. 444/2011 Sb. již ZnalZ nezakládá prioritu ustanovování znaleckého ústavu před znalcem a úprava prioritního ustanovení znaleckého ústavu v § 11 odst. 1 ZnalV je v rozporu s úpravou v ZnalZ. Nicméně, ZnalV je, coby platný a účinný právní předpis, závazná i pro orgány činné v trestním řízení, které hodlají přibrat znalce, s výjimkou soudu. Soud (soudce) je totiž oprávněn v rámci své rozhodovací činnosti posoudit soulad podzákoného právního předpisu se zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu (čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky), a proto není ZnalV vázán. Řečeno jinak, soud v trestním řízení není povinen prioritně přibírat znalecký ústav.

Učiníme-li malou odbočku od otázky priority přibírání znaleckého ústavu, v rámci úvah o přibrání znaleckého ústavu v trestním řízení obecně by bylo lze rovněž polemizovat i s názorem, že znalecké ústavy zapsané v první oddílu seznamu znaleckých posudků by měly být ustanovovány v „běžných věcech“, zatímco znalecké ústavy zapsané v druhém oddílu pouze ve zvláště obtížných případech vyjmenovaných v § 110 trestního řádu.

Podle naposledy odkazovaného odborného komentáře měl zákonodárce výčtem obsaženým v § 110 odst. 1 trestního řádu na mysli tzv. vědecké znalecké ústavy zapisované do druhého seznamu znaleckých ústavů.<sup>10</sup> Proto ve zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, se ustanovují právě znalecké ústavy zapsané v druhém oddílu.<sup>11</sup> Identický názor lze pak dohledat i v judikatuře.<sup>12</sup> Správnosti tohoto názoru nasvědčuje formulace „zvlášť obtížné případy, vyžadující zvláštního vědeckého

---

<sup>10</sup> Šámal P a kol., Trestní řád: komentář. I, 7. vyd. C. H. Beck, 2013, str. 1606.

<sup>11</sup> Šámal P a kol., Trestní řád: komentář. I, 7. vyd. C. H. Beck, 2013, str. 1614.

<sup>12</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 113/2013.

posouzení“ použítá v ust. § 21 odst. 3 ZnalZ a § 110 odst. 1 trestního řádu, potažmo obdobná formulace „zvlášť závažné případy“ užitá v § 6 ZnalV.

Všimněme si ale, že výčet subjektů, které lze přibrat jako znalecký ústav dle § 110 trestního řádu, se co do určitých subjektů neshoduje s výčtem subjektů, které se zapisují do druhého oddílu seznamu znaleckých ústavů<sup>13</sup>. Ve výčtu subjektů, které lze v případech popsaných v § 110 trestního řádu přibrat, je uvedena i „instituce specializovaná na znaleckou činnost“. Tento výraz doslovně odpovídá obecné definici znaleckého ústavu dle § 21 odst. 1 ZnalZ (s tím rozdílem, že namísto výrazu „instituce“ ZnalZ používá obrat „právnícké osoby nebo jejich organizační složky“), a tedy i definici znaleckého ústavu zapisovaného do prvního oddílu seznamu znaleckých ústavů v užším slova smyslu. Nadpis ustanovení § 110 trestního řádu zní „posudek ústavu“, přičemž v jiných pasážích čtvrtého oddílu páté hlavy trestního řádu není o znaleckém ústavu jediná výslovná zmínka, což vše taktéž vytváří dojem záměrného odkazu na znalecký ústav ve smyslu jeho definice dle § 21 odst. 1 ZnalZ. Podle některých odborných názorů jsou si znalecké ústavy zapsané v prvním a druhém oddílu formálně rovny, přičemž rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení o výběru konkrétního znaleckého ústavu se má odvíjet od konkrétního předmětu zkoumání.<sup>14</sup> V odborné literatuře lze taktéž nalézt zmínku, že v případech vyjmenovaných v § 110 odst. 1 trestního řádu se přibírá „vědecký ústav (resp. jiná instituce zde vyjmenovaná)“<sup>15</sup>, což rovněž implikuje možnost přibrat znalecký ústav uvedený v prvním i druhém oddílu seznamu znaleckých ústavů. Konečně, argumentovat by bylo lze i důvodovou zprávou k zákonu č. 265/2001 Sb., novelizujícímu § 110 trestního řádu. Do doby účinnosti této novely ustanovení § 110 odst. 1 trestního řádu umožňovalo orgánům činným v trestním řízení přibrat „státní orgán nebo státní ústav“. Novelizací provedenou zmíněným zákonem získalo ustanovení § 110 odst. 1 stávající podobu. Důvodová zpráva k této novelizaci uvádí: „...ustanovení § 110 [se] upravuje tak, aby okruh subjektů, které mohou podat znalecký posudek jako ústav, nebyl omezen jen na státní orgán a státní ústav, ale zahrnoval i další, které se fakticky znalecké činnosti věnují.“

Jelikož trestní řád je lex specialis ve vztahu ke ZnalZ, dle názoru autora článku lze proto s odkazem na právě prezentované argumenty rovněž tvrdit, že zatímco znalce lze

<sup>13</sup> Tedy (i) státní orgán, (ii) vědecký ústav, (iii) vysoká škola nebo (iv) instituce specializovaná na znaleckou činnost (§ 110 odst. 1 trestního řádu) oproti (i) vysoké škole nebo její součásti, (ii) veřejné výzkumné instituci a (iii) jiné osobě veřejného práva nebo její organizační složce vykonávající vědeckovýzkumnou činnost v příslušném oboru (§21 odst. 3 ZnalZ).

<sup>14</sup> Draščík A., Fenyk J a kol., Trestní řád. Komentář. I. díl, Wolters Kluwer ČR a.s., 2017, str. 965 a 966.

v trestním řízení přibrat kdykoliv, jsou-li splněny podmínky dle § 105 odst. 1 trestního řádu, znalecký ústav lze přibrat výlučně za podmínek upravených v § 110 odst. 1 trestního řádu (tedy nikoliv za podmínek upravených v § 105 odst. 1 trestního řádu), a že takto lze dle platné právní úpravy přibrat jakýkoliv znalecký ústav, tedy bez rozlišení, zda je zapsaný v prvním či druhém oddílu seznamu znaleckých ústavů.

## **6. TERITORIÁLNÍ KRITÉRIA PŘIBRÁNÍ ZNALCE, ZNALECKÉHO ÚSTAVU A ZNALCE (ZNALECKÉHO ÚSTAVU) NEZAPSANÉHO V SEZNAMU PRO ÚČELY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ**

Jak vyplývá z výše uvedeného, trestní řád, ZnalZ ani ZnalV nestanoví žádná teritoriální kritéria pro přibírání znaleckého ústavu (ať již zapsaného v prvním či druhém oddílu seznamu znaleckých ústavů). Totéž platí pro přibírání znaleckého ústavu nezapsaného v seznamu znaleckých ústavů, přibírání znalce nezapsaného v seznamu a samozřejmě i pro vyžadování znaleckého posudku ze zahraničí. Určitá teritoriální omezení v tomto směru lze dovozovat snad jen s odkazem na obecně uznávanou zásadu hospodárnosti trestního řízení.

Co se týká teritoriálních omezení přibírání znalce, odborné komentáře k trestnímu řádu se této otázce podrobněji nevěnují a většinou zůstávají u citace § 11 odst. 1 ZnalV. Odborný komentář k ZnalZ jde v tomto směru do větší hloubky a má za to, že pravidlo ustanovování znalců dle § 9 odst. 2 ZnalZ je „*pouze doporučujícího charakteru a nelze je vykládat jako povinnost státního orgánu tak ve všech věcech postupovat. [...] Zákon v tomto případě státní orgány neomezuje výčtem (ať už taxativním nebo demonstrativním) podmínek, za kterých je možné znalce z obvodu jiného krajského soudu ustanovit. Je proto zřejmé, že soudy ani jiné státní orgány nejsou povinny ustanovení znalce nebo tlumočnicka z obvodu jiného krajského soudu odůvodňovat a jejich volba záleží na jejich uvážení.*“<sup>16</sup>

S tímto názorem však nelze souhlasit. Jak již bylo výše zmíněno, trestní řád žádná územní kritéria pro přibírání znalce sice nestanoví, ale co do úpravy dalších záležitostí, souvisejících s přibíráním znalce, odkazuje na ZnalZ a ZnalV. Zatímco ZnalZ v ustanovení § 9 odst. 2 hovoří o tom, že znalci mají být ustanovováni zpravidla ze seznamu krajského soudu příslušného dle sídla či pracoviště orgánu veřejné moci, ustanovení § 11 odst. 1

---

<sup>15</sup> Jelínek J, a kol.: Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou 3. vydání. Leges 2012, str. 713.



ZnalV je kategorické a stanoví přesná a kogentní pravidla postupu při výběru znalce. ZnalV je, coby platný a účinný právní předpis, samozřejmě závazná i pro orgány činné v trestním řízení.<sup>17</sup> Žádnou metodou její interpretace nelze dospět k závěru, že by ustanovení § 11 odst. 1 ZnalV mělo být nezávazné či doporučující, případně že by nemělo být na postup orgánu činného v trestním řízení aplikovatelné. Proto platí, že hodlá-li orgán činný v trestním řízení přibrat znalce, je povinen přibrat znalce zapsaného v seznamu krajského soudu, v jehož obvodu má orgán činný v trestním řízení sídlo (pracoviště). Teprve pokud v seznamu krajského soudu není zapsán znalec příslušného oboru nebo jestliže pro to svědčí vážné důvody, pak orgán činný v trestním řízení může přibrat znalce zapsaného v seznamu jiného krajského soudu.

## **7. PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI AUTORA ČLÁNKU S NEDODRŽOVÁNÍM TERITORIÁLNÍCH KRITÉRIÍ PŘI PŘIBÍRÁNÍ ZNALCE PRO ÚČELY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ A S OTÁZKOU PRIORITY PŘIBRÁNÍ ZNALECKÉHO ÚSTAVU**

Autor článku se v praxi opakovaně setkává se situací, kdy policejní orgán v přípravném řízení přibere znalce zapsaného v seznamu z hlediska sídla (pracoviště) policejního orgánu nepříslušného krajského soudu. V seznamu znalců krajského soudu, v jehož obvodu působnosti má onen policejní orgán sídlo (pracoviště), je přitom zapsáno několik znalců požadovaného oboru a specializace. V opatření o přibrání znalce pak není žádné odůvodnění, tedy ani jediná zmínka, proč policejní orgán nepřibral znalce zapsaného v seznamu příslušného krajského soudu. Přestože obviněný v tomto duchu vznese námitku dle § 105 odst. 3 věta první trestního řádu, dočká se obvykle stručné odpovědi, že vytýkaný postup policejního orgánu je v souladu se zákonem. Podobné zkušenosti autorovi článku potvrdili i další advokáti.

Co se otázky priority přibrání znaleckého ústavu týká, zde naopak autor článku nemá žádnou praktickou zkušenost, že by orgán činný v trestním řízení, vyjma případů popsaných v § 110 odst. 1 trestního řádu, přibral přednostně znalecký ústav, či se alespoň jakkoliv pokusil v opatření o přibrání znalce zdůvodnit, proč dle kritérií stanovených v § 11 odst. 1 ZnalV nepřibírá přednostně znalecký ústav, ale „jen“ znalce.

---

<sup>16</sup> Zákon o znalcích a tlumočnících: komentář, Luboš Dörlf, 1. vyd., C.H.Beck, 2009, str. 67-68.

<sup>17</sup> Pro soudy samozřejmě v mezích již zmíněného ustanovení čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky.

## 8. ODŮVODNĚNÍ OPATŘENÍ O PŘIBRÁNÍ ZNALCE A ZNALECKÉHO ÚSTAVU V KONTEXTU OTÁZKY TERITORIALITY A PRIORITY

Již jednou zmíněný zákon č. 265/2001 Sb. rovněž novelizoval ustanovení § 105 odst. 1 trestního řádu. Stávající povinnost přibrat znalce usnesením nahradil povinností přibrat jej „pouhým“ opatřením. Důvodová zpráva k tomuto zákonu učiněný legislativní krok vysvětluje následovně: *„Postup při přibrání znalce k podání znaleckého posudku (stejně jako při obstarání jiného důkazu) není třeba samoučelně formalizovat. Tím se ovšem nezabývají osoby k tomu oprávněné práva vznášet námitky proti osobě znalce z důvodů, které stanoví zvláštní zákon (t.j. zákon o znalcích a tlumočnících).“* Dodejme, že snížení stupně formálnosti aktu přibrání znalce z usnesení na „pouhé“ opatření se samozřejmě nijak nedotýká povinnosti orgánů činných v trestním řízení respektovat platné právo při výběru a přibrání konkrétní osoby znalce.

Trestní řád žádné formální náležitosti opatření o přibrání znalce nestanoví. Nabízí se proto otázka, zda by opatření o přibrání znalce mělo obsahovat zdůvodnění výběru osoby konkrétního znalce. Ve vztahu k popsaným praktickým zkušenostem autora článku se tak lze především ptát, zda by měl orgán činný v trestním řízení v opatření zdůvodnit, proč přibrá znalce zapsaného v seznamu jiného krajského soudu než soudu, v jehož obvodu má sídlo nebo pracoviště.

Odborný komentář k institutu opatření v trestním řízení uvádí: *„Opatření [...] nejsou druhem rozhodnutí, i když se jim někdy svým obsahem blíží. Jejich povaha je spíše organizačně-technického či operativního rázu. Tyto neformální procesní úkony nemají trestním řádem blíže vymezenou podobu [...] Jelikož se nejedná o rozhodnutí, nejsou proti opatření přípustné řádné ani mimořádné opravné prostředky. Nezákonnost nebo nesprávnost opatření je možné namítat v rámci opravných prostředků proti rozhodnutí, kterému opatření předcházelo [...] Určitou výjimkou je formalizovaný postup v případech opatření o přibrání znalce, kde lze podávat námitky podle § 105 odst. 3.“*<sup>18</sup>

Na podporu tvrzení o obligatornosti písemného zdůvodnění výběru konkrétní osoby (zejména co do otázky teritoriálních kritérií výběru) v rámci opatření o přibrání znalce lze uvést tyto argumenty:

---

<sup>18</sup> Šámal P a kol., Trestní řád: komentář. I, 7. vyd. C. H. Beck, 2013, str. 1660.

Zaprvé. Absence řádného zdůvodnění omezuje či přímo vylučuje možnost následného přezkumu správnosti úvah, jimiž se orgán činný v trestním řízení při přibrání znalce řídil. Řečeno jinak, jestliže zákonnost opatření má podléhat následnému přezkumu, je nanejvýš žádoucí, aby opatření samo o sobě skutečně bylo přezkoumatelné. V praktickém případě, zmíněném autorem článku, by mělo být z opatření o přibrání znalce zjistitelné, proč policejní orgán nepřibral znalce zapsaného v seznamu krajského soudu příslušného dle sídla (pracoviště) policejního orgánu, a proč využil přípustnou výjimku a zvolil znalce zapsaného v seznamu jiného krajského soudu. Legitimním zdůvodněním samozřejmě může být například neexistence znalce požadovaného oboru a specializace v seznamu znalců příslušného krajského soudu, či dlouhodobá nemoc nebo pracovní vytížení jediného „příslušného“ znalce znemožňující vypracování posudku v rozumné době. Jakákoliv zpětná zdůvodnění mohou vyvolávat pochybnosti, zda se nejedná o zástupné důvody vymyšlené *ex post* k obhájení zákonnosti postupu orgánu činného v trestním řízení. S odstupem času bude mnohem složitější (ne-li nemožné) správnost takovýchto úvah přezkoumat. Jen velmi těžší se bude například prokazovat, nakolik byl konkrétní znalec před několika lety pracovně zaneprázdněný a zda jej orgán činný v trestním řízení vůbec v rozhodné době kontaktoval (§9 odst. 2 ZnalZ in fine). Nepřezkoumatelnost opatření o přibrání znalce proto vždy může zavdávat spekulacím, že orgán činný v trestním řízení přibral „nepříslušného“ znalce z jiných, než zákonem předvídaných důvodů (kupříkladu proto že jako jediný byl ochoten zpracovat posudek v neprospěch obhajoby apod.).

Zadruhé. Jakýkoliv písemný akt orgánu veřejné moci, který je s to přímo či nepřímo zasáhnout do práv jednotlivce, by měl být v demokratickém právním státě (umožňují-li to okolnosti) zásadně odůvodněn tak, aby osoba, do jejíž práv a zájmů akt zasahuje či může zasáhnout, mohla v potřebném rozsahu poznat důvod tohoto zásahu a úvahy, které orgán veřejné moci vedly k tomuto aktu. Soud by se přitom měl věcně vypořádat se všemi relevantními argumenty, které osoba dotčená rozhodnutím v průběhu určitého řízení vnesla.<sup>19</sup> Soud rozhodující o opravném prostředku může v odůvodnění svého rozhodnutí odkázat na obsah přezkoumávaného rozhodnutí; uplatní-li však dotčená osoba nové relevantní argumenty, je povinen se s nimi věcně vypořádat.<sup>20</sup> Dva právě zmíněné

<sup>19</sup> Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 919/14, odst. 11. a 13, či rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Torija proti Španělsku, číslo stížnosti 18390/91, odst. 29.

<sup>20</sup> Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci da Silva proti Portugalsku, číslo stížnosti 16983/06, odst. 24.

judikатурní postuláty lze *mutatis mutandis* aplikovat na orgány činné v trestním řízení a jejich postup při přibrání znalce a rozhodování o námitkách dle § 105 odst. 3 trestního řádu. Jestliže opatření o přibrání znalce ze seznamu nepříslušného krajského soudu neobsahuje žádné odůvodnění, osoba vznášející námitky dle § 105 odst. 3 trestního řádu se zpravidla nemůže vypořádat se správností hodnotících úvah, ze kterých namítané opatření vzešlo. Totéž platí pro orgán činný v trestním řízení rozhodující o námitkách. Znalecký posudek je přitom často klíčový důkazní prostředek pro rozhodnutí soudu o vině či nevině obžalovaného. Proto zákon na osobu znalce klade zvláštní požadavky ať již co do jeho odbornosti, bezúhonnosti či do jeho nestrannosti (nepodjatosti).<sup>21</sup> Výjimečný postup, kdy orgán činný v trestním řízení hodlá využít zákonné výjimky zakotvené v § 9 odst. 2 ZnalZ a § 11 odst. 2 ZnalV a přibrat znalce zapsaného v seznamu jiného než příslušného krajského soudu, proto tím spíše vyžaduje náležité odůvodnění.

Zatřetí. V rozhodnutí sp. zn. 5 Tdo 113/2013 Nejvyšší soud České republiky konstatoval nezbytnost řádně zdůvodnit závěr, že se jedná o případ vyžadující zvláštního vědeckého posouzení ve smyslu § 110 trestního řádu, má-li být ke zpracování posudku přibrán vědecký ústav. Tento právní závěr lze *per analogiam* aplikovat i na další zákonná kritéria přibrání znalce, tedy i na splnění podmínek pro přibrání znalce zapsaného v seznamu nepříslušného krajského soudu.

Proto v autorem článku zmíněných praktických případech bylo povinností orgánu činného v trestním řízení se v opatření o přibrání znalce náležitě vypořádat s výše popsány mi pravidly výběru znalce dle § 11 odst. 1 ZnalV. Tedy mimo jiné uvést, že přibrání znalce zapsaného v seznamu krajského soudu, v jehož obvodu má ten který orgán sídlo (pracoviště), nebylo možné z některého z důvodů popsanych v § 11 odst. 1 ZnalV, a tento důvod podrobně objasnit.

Podle citované komentářové literatury je orgán činný v trestním řízení povinen přednostně přibrat znalecký ústav. Pak se na něj ovšem *mutatis mutandis* musí vztahovat veškeré závěry uvedené v kapitole VIII. Tedy, opatření o přibrání znalce by mělo obsahovat zdůvodnění, proč podle pravidel obsažených v § 11 odst. 1 ZnalV není přednostně přibrán znalecký ústav. Autor článku připomíná, že sám je názoru (vizte kapitoly III a V), že orgány činné v trestním řízení nejsou povinny přednostně přibrat znalecký ústav a pokud

---

<sup>21</sup> Srov. např. § 4 a § 11 ZnalZ.

ano, pak tuto povinnost lze dovést pouze ve vztahu k policejnímu orgánu a státnímu zástupci, a to pouze na základě ustanovení ZnalV, které je v rozporu se ZnalZ, a tedy protiústavní.

## 9. BUDOUCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Stávající právní úprava znalecké činnosti by měla být v dohledné době nahrazena novou. Vládním návrhem zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech<sup>22 23</sup> (dále též „návrh zákona“) se aktuálně zabývá Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Rovněž z navrhované právní úpravy lze čerpat poznatky pro účely úvah v tomto článku prezentovaných.

Úpravu ustanovování znalců nalezneme v § 25 odst. 1 návrhu zákona. Podle něj „[o]rgán veřejné moci ustanoví, nebrání-li tomu okolnosti, znalce se sídlem nebo kontaktní adresou v obvodu krajského soudu, v němž má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště“. Podle § 25 odst. 2 návrhu zákona „[o]rgán veřejné moci ustanoví znalecký ústav především ke zpracování znaleckých posudků ve zvláště obtížných případech vyžadujících zvláštního posouzení“. Ani návrh zákona tedy nezakládá prioritu ustanovování znaleckého ústavu. Zároveň však připouští možnost ustanovovat znalecký ústav i v ostatních věcech, tedy nikoliv pouze ve zvláště obtížných, vyžadujících zvláštního posouzení. Co se týká otázky teritoriality, úprava návrhu zákona je obdobná současné úpravě v ZnalZ. Pouze namísto výrazu „zpravidla“ obsahuje přesnější „nebrání-li tomu okolnosti“.

Kromě úpravy institutu znalce a znaleckého ústavu návrh zákona nově zavádí kategorii „znaleckých kanceláří“ (§ 5 až 7 návrhu zákona). Podle přechodných ustanovení návrhu zákona se stávající znalecké ústavy zapsané v druhém oddílu seznamu znaleckých ústavů účinností zákona nově zapisují do seznamu znaleckých ústavů. Stávající znalecké ústavy zapsané v prvním oddílu se pak zapisují do seznamu znaleckých kanceláří, s výjimkou jiné osoby veřejného práva, její organizační složky nebo vnitřní organizační jednotky této složky, nebo veřejné vysoké školy nebo její součásti, které se zapisují do seznamu znaleckých ústavů (§ 47 návrhu zákona). Navrhovaná úprava tak spíše odpovídá doktrinálnímu názoru popsanému v kapitole V, tedy že ve zvláště obtížných případech vyjmenovaných v § 110 trestního řádu by měly být přibírány pouze znalecké ústavy

---

<sup>22</sup> Sněmovní tisk č. 72/0.

<sup>23</sup> Název zákona odstraňuje nedostatky v názvu ZnalZ, zmíněné v kapitole II.

zapsané v druhém oddílu seznamu znaleckých posudků. To však nic nemění na nepřesnosti a nedůslednosti stávající právní úpravy v § 110 trestního řádu a potřebě jejího zpřesnění a harmonizace s návrhem zákona.

## **10. ZÁVĚR**

### **K otázce priority přibrání znaleckého ústavu v trestním řízení**

Jestliže je k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení zapotřebí odborných znalostí, a pro složitost posuzované otázky není dostačující vyžádání odborného vyjádření, tedy jsou-li zde podmínky pro přibrání znalce dle § 105 odst. 1 trestního řádu, soud není povinen prioritně přibrat znalecký ústav. Tuto povinnost by bylo lze dovozovat pouze ve vztahu k policejnímu orgánu a státnímu zástupci, a to výlučně s odkazem na úpravu obsaženou v § 11 odst. 1 ZnalV, která je ovšem co do této povinnosti v rozporu se ZnalZ, a měla by tudíž být buď zrušena, nebo nahrazena úpravou souladnou se zákonem. Na druhou stranu lze nikoliv neodůvodněně argumentovat, že (jakýkoliv) orgán činný v trestním řízení může znalecký ústav (ať již zapsaný v prvním či druhém oddílu seznamu znaleckých ústavů) přibrat výlučně za podmínek specifikovaných v ust. § 110 odst. 1 trestního řádu. Tedy není povinen jej přibrat prioritně ve všech případech, ale pouze fakultativně, a to navíc jen ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení (§ 110 odst. 1 trestního řádu).

### **K otázce teritoriality při přibrání subjektů oprávněných vykonávat znaleckou činnost v trestním řízení**

V rámci rozhodování o přibrání znaleckého ústavu zapsaného v seznamu znaleckých ústavů, znaleckého ústavu nezapsaného v seznamu znaleckých ústavů nebo znalce nezapsaného v seznamu není orgán činný v trestním řízení omezen žádnými teritoriálními kritérii, vyjma omezení plynoucích ze zásady hospodárnosti trestního řízení.

Hodlá-li však přibrat (ustanovit) znalce zapsaného v seznamu, musí přibrat znalce zapsaného v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má orgán činný v trestním řízení sídlo nebo pracoviště. Přibrat znalce zapsaného v seznamu jiného, než příslušného krajského soudu může orgán činný v trestním řízení výlučně za podmínek stanovených v § 11 odst. 2 ZnalV, přičemž opatření o přibrání takového znalce musí být řádně zdůvodněno.

Příbrání znalce zapsaného v seznamu jiného než příslušného krajského soudu, v rozporu s pravidly uvedenými v § 11 odst. 2 ZnalZ, je protiprávním postupem orgánu činného v trestním řízení (čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 2 odst. 4 a 5 trestního řádu) a posudek vypracovaný takto chybně příbraným (ustanoveným) znalcem je tak nezákonně opatřeným důkazem, se všemi důsledky z toho plynoucími.

## RECENZE KNIHY

### PETR HAJN: Z PRÁVNÍKOVA ZÁPISNÍKU ANEB JÁ NEŘÍKÁM

#### TAK ANI TAK

*Autor: JUDr. Petr Kolman, Ph.D.*

C. H. Beck Praha, ISBN 978-80-7400-613-5, 238 stran.

V poslední době mne velmi pozitivním způsobem zaujala kniha Z PRÁVNÍKOVA ZÁPISNÍKU ANEB JÁ NEŘÍKÁM TAK ANI TAK z pera profesora Petra Hajna. Představovat žijící legendu českého (možná i středoevropského) obchodního práva je patrně pověstným nošením nočních ptáků do Athén. Nicméně, zejména pro mladší čtenáře, alespoň v kostce:

Prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc. (\*1935) je právník a vysokoškolský pedagog, který je absolventem Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kde studoval v letech 1954–1959. Po dokončení svých studií pracoval ve Škodě Plzeň jako podnikový právník. V roce 1967 získal titul doktor práv, od roku 1972 je vyučujícím na Právnické fakultě Masarykovy univerzity a v letech 1975–2001 vedl tamní katedru hospodářského práva (později přejmenovanou na katedru práva obchodního). V roce 1974 získal titul docent a v roce 1982 byl jmenován profesorem.

Petr Hajn mimo své bohaté pedagogické a advokátské činnosti patří mezi jednoho z nejvíce publikujících českých právníků posledních desetiletí. Napsal řadu výtečných vysokoškolských učebnic, monografií, konferenčních příspěvků i jiných odborných textů, které se věnují obchodnímu právu, a to zejména problematice nekalé soutěže a reklamy. Ale též „zkomponoval“ symfonie svých neopakovatelných esejů, např. Jak se píše knihy aneb lehkovážná vyprávění o vážné literatuře.

Na profesoru P. Hajnovi si mimo jiné cením toho, že na rozdíl od jiných akademických pracovníků neohrnuje nos nad popularizačně-novinářskou činností, zejména si vážím jeho podnětných komentářů do deníků – připomeňme například jeho četné komentáře v MF Dnes či Lidových novinách. V mládí byl dokonce aktivním dopisovatelem deníku Sport. Nota bene jeho vášeň pro sport se odráží nejen v jeho poslední knize Z právníkova zápisníku..., jejíž anotační recenzi právě čtete.

Zpět tedy k recenzované knize – P. Hajn v doporučeném souboru fejetonů, úvah a glos, které skromně nazval Zápisník, prokazuje a zejména zúročuje své dlouholeté autorské a pedagogické zkušenosti. Jde o dílo čtivé. V rámci právnických publikací čtivé zcela nadstandardně, což pro dlouholeté Hajnovy čtenáře, ze kterých se mnohdy stávají i takřka „fanoušci“, není žádným překvapením. Petr Hajn se snaží nejen pobavit, ale zejména poučit! Čtenáře provází světem tvorby zákonů i tím, jak se následně vykládají. Anebo nám laskavě ukazuje a důmyslně popisuje krajinu, ve které se podle nich (a leckdy i v rozporu s nimi) uzavírají smlouvy, pořizují závěti, vedou a rozhodují spory.



Publikace se obrací ke všem, kdo se s právem teprve seznamují, dále na ty, kteří ho denně či alespoň ob den sami používají (či někdy i „zneužívají“), anebo o něm přednášejí na různých typech škol. Petr Hajn nabízí české a moravské čtenářské obci mimo jiné zajímavé příklady, edukativní historiky, úvahy a postřehy, jež se dají dobře využít také v kvalifikačních (tedy především bakalářských, magisterských anebo rigorózních) pracích, ale třeba i v publicistice – televizní, rozhlasové, „papírové“ i internetové.

Možná i ne jeden účet na Twitteru by mohl obohatit citát z Hajnovy knihy. Anebo alespoň dobře poslouží k obohacení hádky s tchýní – „*Maminko, slyšela jste o žalobě švýcarského spolku Lidová fronta pro osvobození trpaslíků?*“ (taková glosa jistě odzbrojí i seberozhňevanější fyzickou osobu – resp. hajnovským slovníkem „babičku vašich dětí“). Naopak, nejen vdavekchtivou fyzickou osobu jistě přivede do rozpaků citát: „Pojmy, styk“ a „vztah“ se někdy nesprávně zaměňují či se používají smíšeně. „Vztah“ je následkem styku, směřuje-li styk k tomu, aby vznikl vztah. Pouhý „styk“ ovšem nemusí vždy vést ke vzniku vztahu“ (Forejt, A.: „Právní úprava hospodářských styků se zahraničím“, Účetnictví 7/1989, který trefně připomíná a rozvíjí P. Hajn na s. 224 recenzované knihy).

Pro čtenáře bez rozdílů věku je a bude určitě poučná kapitola – Zlomyslnosti o zlozvycích životních partnerů (s. 164 a násl.). Dále mne pobavila a poučila pasáž věnovaná reklamám na choulostivá témata a otázkám souvisejícím (s. 106 a násl.). V představovaném díle jsou četné věty, souvětí i odstavce věnovány rodinným vztahům, (ne)výchově dětí a vnučat. Ale i takovým lidským potěšením jako je kupříkladu četba beletrie či fandění při fotbale. Kniha je psána s velkým nadhledem a humorem. Jen malá ukázka Hajnova příležitostného humoru: „*Existují u nás juristé, kterým by slušelo označení ‚doktor právních vět‘. V posléze uvedeném slově nejde o překlep a nemělo být psáno ‚věď‘. Mám tu na mysli právníky, kteří ve sporech i v publikacích operují s úryvky z rozsáhlých soudních rozhodnutí (s tak zvanými ‚právními větami‘) a nezřídka dospějí k neúplným či zkresleným informacím.*“ Anebo při nekonečných debatách o prokazování původu majetku mi přicházejí na mysl slova srbského aforisty D. Radoviče, které též P. Hajn připomíná ve své publikaci: „*Jen u kojenců můžeme spolehlivě říci, z čeho jsou živi. Všichni ostatní jsou podezřelí.*“

Jedna z kapitol recenzované Hajnovy knihy nese poměrně smutný název – Když se zbavujeme knih (s. 76), pevně věřím, že této knihy se nebudu muset nikdy zbavovat. Je v ní mnoho moudrých a laskavých slov napsaných zkušeným, a hlavně mimořádně inteligentním autorem. Jelikož stále více právníků (i studentů a studentek) se věnuje golfu, končím tichým zdvořilým „zvoláním“ abych nerušil ostatní hráče: Koupě a četba Hajnovy knihy je velmi zdařilou přihrávkou na green poznání, a to nejen o právu.

Autor recenze: JUDr. Petr Kolman, Ph.D., pedagog na Vysoké škole Ambis Praha-Brno



# ABSTRACTS

## DOZENS OF REASONS WHY THE COUNTRY WAS NOT IN 2017 BY THE REGULAR ECONOMY

*Miloslav Kala*

Page 6

The author explains in a concise and accurate way why he came to the conclusion that the state did not manage to dispose of public property with proper care of a good manager in 2017 and why he thinks that public sector lags behind the private sector and slows down the development of society. He illustrates this by stating 12 findings based on the facts published in the Annual Report of the Supreme Audit Office for 2017. First of all, he notes that certain functions of the state are blocked, which makes it impossible for the state to find those who abuse and parasite on it. The low efficiency of the state administration is demonstrated on the slow pace of transport infrastructure building, where just the administrative preparations take unbearably long time. The construction of motorways is twice as long as in neighboring Poland, and even though the price of motorway construction (measured at 1km) has been reduced, the quality of motorways is incomparable compared to neighboring Germany. The underlying topic of the article is also the slow implementation of digitalisation in the public sector despite ambitious strategic proclamations. The low performance of the state apparatus is also mentioned in the criticism of drawing EU funds due to the inability to prepare quality projects. In conclusion, the author expresses the hope that the ordinary Czech citizen will have a small and efficient, digitally interconnected, functioning state administration for the 21st century in the future, yet for the time being he is still forced to face a confusing and bureaucratic system that does not serve him.

---

## THE PROPOSAL OF THE SUPREME PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE TO CANCEL A COMPLAINT AGAINST THE INITIATION OF A CRIMINAL PROSECUTION (NOTIFICATION OF THE CHARGE)

*Renata Vesecká*

Page 14

The specialised contribution deals with the comment of The General Prosecutor Office to the proposal for the Government Bill to Parliament to change the enforcement rules in relation to the European Public Prosecutor's Office. Within the "inter-sector comment proceedings" of the legislative process the General Prosecutor Office applies its own the proposal for the prohibit of the right of the accused person to complain against the decision of the initiation of public prosecutions in criminal proceedings. This specialised contribution discusses the pitfalls of such the proposal and the reasons for its refusal.

---

## WHAT IS FOREIGN PROPERTY?

*Zdeněk Koudelka*

Page 20

The text deals with the application of the facts of the offense of breaching obligations in the management of foreign assets. The text is based on the fact that the property of a business partner is legally separated from the company's assets, but it is not a foreign property. A relationship between a partner and a company is the relationship of the controlled and controlling entities that are linked to property. This is right to take into account in criminal law.

---

PUBLIC PROCUREMENT – THE LESSONS LEARNED OF THE  
FINDINGS OF THE OFFICE FOR PROTECTION OF COMPETITION  
AND THE SUPREME AUDIT OFFICE FOR 2017

*Petr Kolman*

Page 26

**In the submitted expert text, the author focuses on an important topic of public procurement. The text is composed of two parts, the first part analytically focuses on the topic from the point of view of the control findings of the Office, in part from the viewpoint of SAO inspections. The text provides an insight into what mistakes you can avoid in the future in the field of public procurement law.**

---

PRIORITY AND TERRITORIALITY IN DECIDING ON THE  
ADMISSION OF AN EXPERT AND EXPERT BODY IN CRIMINAL  
PROCEEDINGS

*Aleš Váňa*

Page 31

**The article deals with two specific topics regarding an invitation of an expert (an expert institute) in a criminal proceedings. The first is whether there is a priority of an expert institute to be invited when a law enforcement authority intends to invite an expert under the sec. 105 par. 1 of the Code of Criminal Procedure (a question of priority). The second is whether a law enforcement authority has obligation to consider a question of a specific regional court administrating the list of experts and translators in which the expert is listed, and if so, what are the consequences of breaching such obligation (the question of territoriality). The article tries to provide answers on these questions or at least to raise a discussion on the topic.**

---



## *Redakční rada časopisu*

|   |  |
|---|--|
| <b>doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.</b><br><i>Předseda</i> | <i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>   |
| <b>JUDr. Alena Kandalcová</b><br><i>Tajemnice</i>           | <i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>   |
| <b>prof. Vladimír Belych, Dr.Sc.</b>                        | <i>Právnická fakulta, Uralské státní univerzita Jekatěrinburg</i>  |
| <b>prof. JUDr. Jozef Čentěš, Ph.D.</b>                      | <i>Generální prokuratura Slovenska Bratislava, Univerzita Komenského Bratislava</i>                                      |
| <b>Ing. Mgr. Jan Demela</b>                                 | <i>Nejvyšší soud Brno</i>  |
| <b>doc. Ing. Jaroslav Dočkal, CSc.</b>                      | <i>Střední škola informatiky, poštovníctví a bankovníctví Brno</i>   |
| <b>JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, Ph.D.</b>                       | <i>Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební</i>   |
| <b>prof. Ivan Halász, Ph.D.</b>                             | <i>Národní univerzita veřejné služby Budapešť, Ústav práva Maďarské akademie věd</i>                                     |
| <b>JUDr. Milan Hodás, Ph.D.</b>                             | <i>Ředitel Parlamentního institutu Národní rady SR Bratislava, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě.</i> |
| <b>JUDr. Jakub Chromý, Ph.D.</b>                            | <i>Nejvyšší státní zastupitelství Brno</i>   |
| <b>doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.</b>                  | <i>Mendelova univerzita Brno</i>   |
| <b>doc. Ing. Ludvík Juříček, Ph.D.</b>                      | <i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>   |
| <b>Mgr. Pavel Kandalec, Ph.D.</b>                           | <i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>   |
| <b>JUDr. Petr Kolman, Ph.D.</b>                             | <i>Vysoká škola Ambis Praha</i>  |
| <b>prof. JUDr. Karel Marek, CSc.</b>                        | <i>Vysoká škola finanční a správní Praha</i>   |
| <b>prof. JUDr. Petr Průcha, Ph.D.</b>                       | <i>Nejvyšší správní soud, Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>  |
| <b>JUDr. Filip Rigel, Ph.D.</b>                             | <i>Advokát Pardubice</i>   |
| <b>doc. JUDr. Jan Svatoň, CSc.</b>                          | <i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>   |
| <b>JUDr. Renata Vesecká, Ph.D.</b>                          | <i>Advokátka Praha</i>   |

***Adresa redakce***

Právo a bezpečnost

Vysoká škola Karla Engliš, a.s.

Mezírka 775/1, 602 00 Brno

pravoabezpecnost@vske.cz

***Vydavatelství:***

Vysoká škola Karla Engliš, a.s.

Mezírka 775/1

602 00 Brno

***Tisk:***

KEY Publishing s.r.o.

Nádražní 733/176

702 00 Ostrava – Přívoz

*Registrováno Ministerstvem kultury pod číslem E 21228.*

***ISSN 2336–5323***

***Datum vydání: 26.10.2018***

*Objednávky předplatného přijímá vydavatel, cena předplatného je 600 Kč ročně, jednotlivé číslo stojí 200 Kč a lze jej zakoupit v sídle vydavatele. Vychází 3x ročně.*





